

„Mind the gap, avagy a szakadék szélén táncolás”

**— a magyar felsőoktatás
alulfinanszírozottsága és következményei**

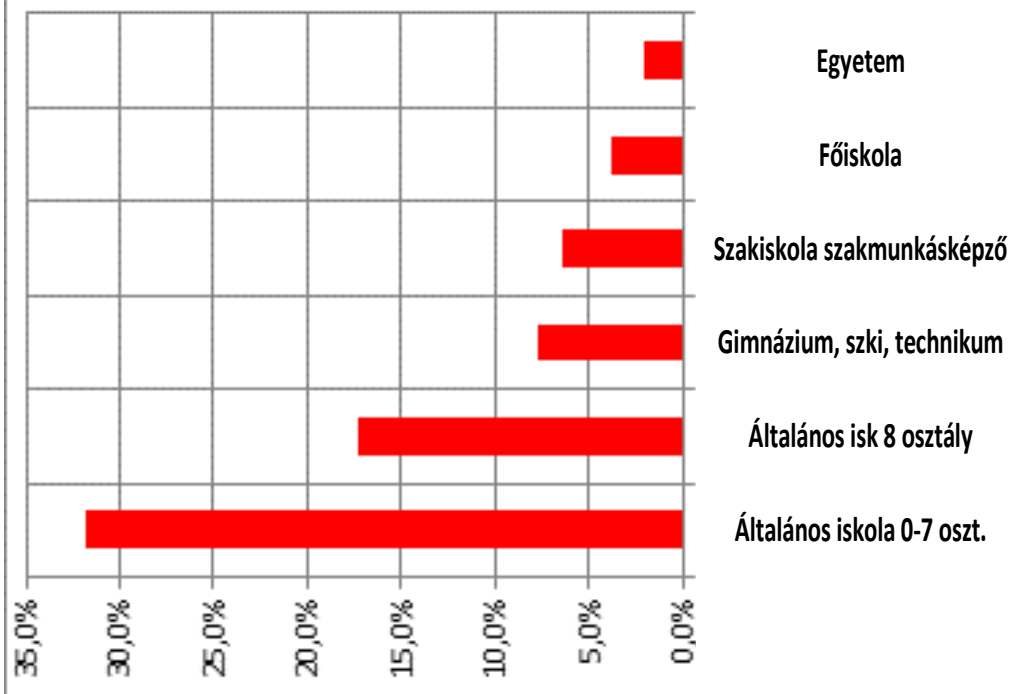
Prof. GÁL, Zoltán
Centre for Economic & Regional Studies,
Hungarian Academy of Sciences,
Institute of Regional Studies
Kaposvár University

Befektetés a felsőoktatásba

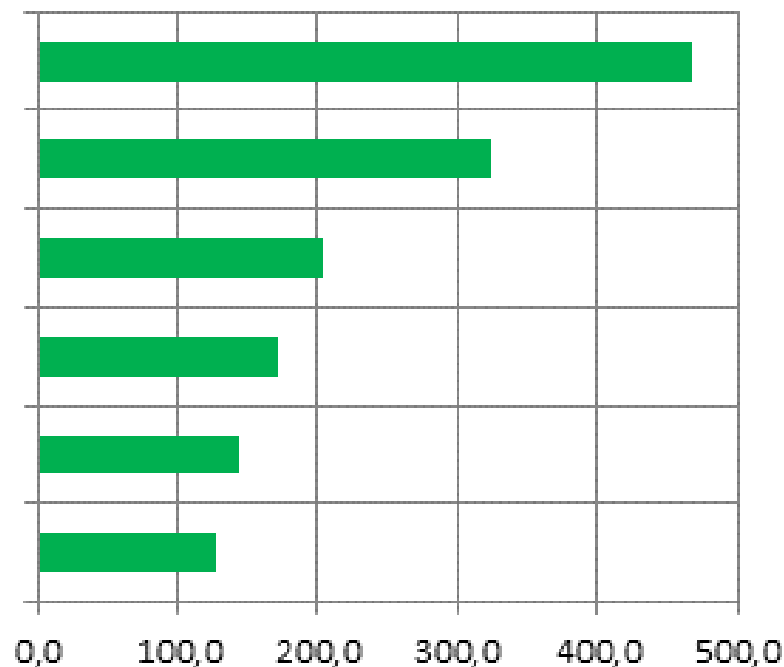
- A felsőoktatás egy befektetés
 - Jobb munka, fizetés és életminőség
 - A munkanélküliség kockázatának csökkenése
 - Gazdasági növekedéshez, fejlődéshez való hozzájárulása
 - Egyik előfeltétele/terrénuma a demokratikus értékeknek, társadalmi kohéziónak, kulturális értékek érvényesülésének és a jólétnek
- Az egyetem finanszírozás nem alapulhat a pusztán költség/gazdasági hatékonysági elven
 - Az állam feladata a felsőoktatáshoz való hozzáférésben az egyenlőség elvének az érvényesítése a teljesítmény alapján való biztosítása (a belépés pénzügyi korlátainak csökkentése)
 - De: Erős a korreláció az a szülők iskolai végzettsége és a felsőoktatási participáció között!
 - Erős a korreláció a felsőfokú végzettség és a várható keresetek között

A keresetek és a munkanélküliség alakulása iskolai végzettség szintenként Magyarországon 2014

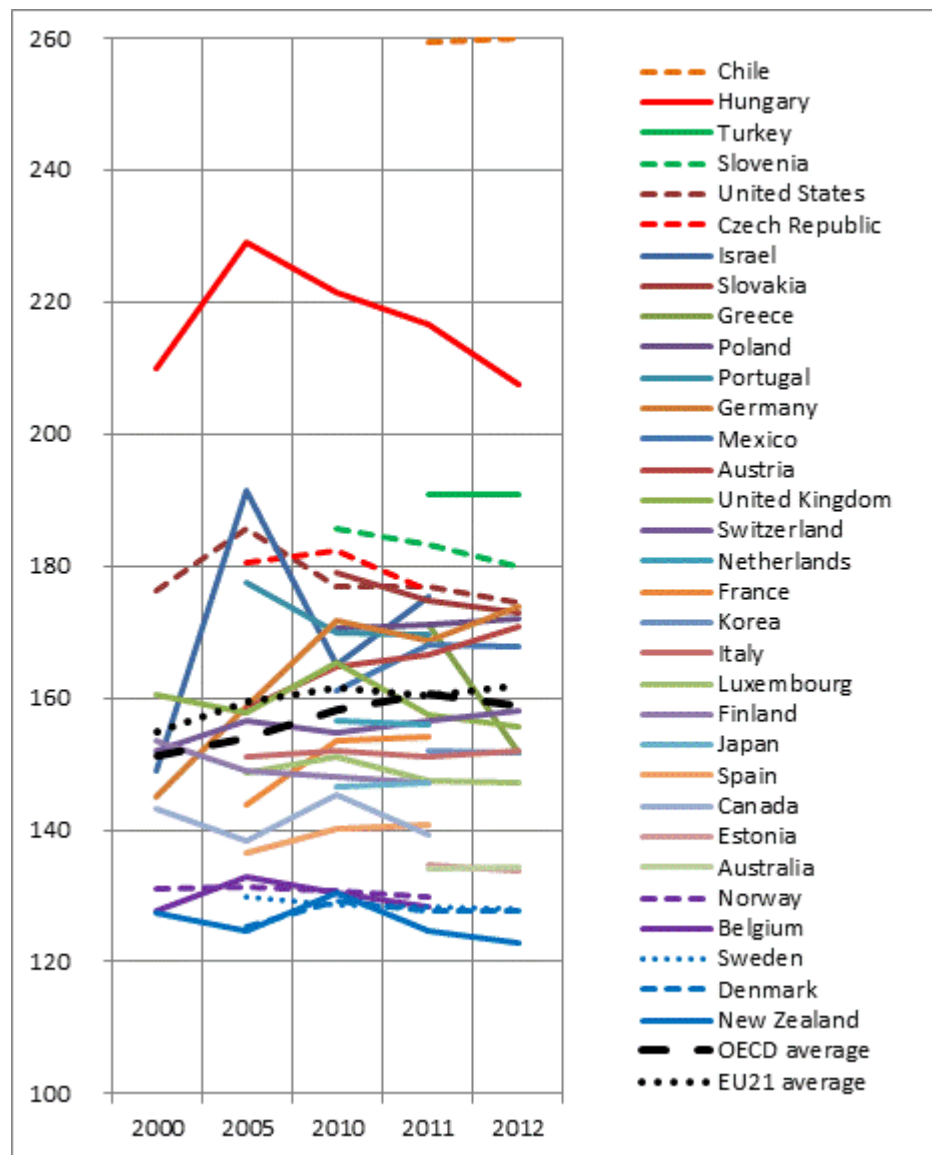
Munkanélküliség 2014 (III. né)



Teljes kereset átlag eFt/fő/hó (2014)



A (25-64 éves) diplomások bérelőnye a közép fokú végzettségűekhez képest 2012



Magyar felsőoktatás

- Hozzon létre olyan tudományos eredményeket, amely a gazdaság versenyképességét, innovációját segíti.
- A belső versenyben, **megfelelő finanszírozás mellett** termelje ki a nemzetközi rangsoron szereplő 300-500 hely között szereplő intézményeket.
- Járuljon hozzá a régió, az intézményi székhely élet-minőségének növeléséhez, a lakosságmegtartáshoz, a foglalkoztatottsághoz. (Jávor András FTT elnök, 2011. január)
- Felsőoktatásunk rendszerváltás utáni „hétpróbája”:
 - a) 1990-től növekvő (közel négyszeres) mennyiségű, csökkenő minőségű hallgatóság.
 - b) Külső és belső minőségbiztosítás.
 - c) Hazai nem állami és külföldi FOI-k megjelenése.
 - d) Integrációk 2000-ben.
 - e) A felsőoktatástól független felvételi rendszer.
 - f) A Bologna-rendszer 2006-ban (PhD 1993-ban).
 - g) **Mennyiségi szemléletű normatív működési finanszírozás vs. infrastrukturális expanzió (ppp).**

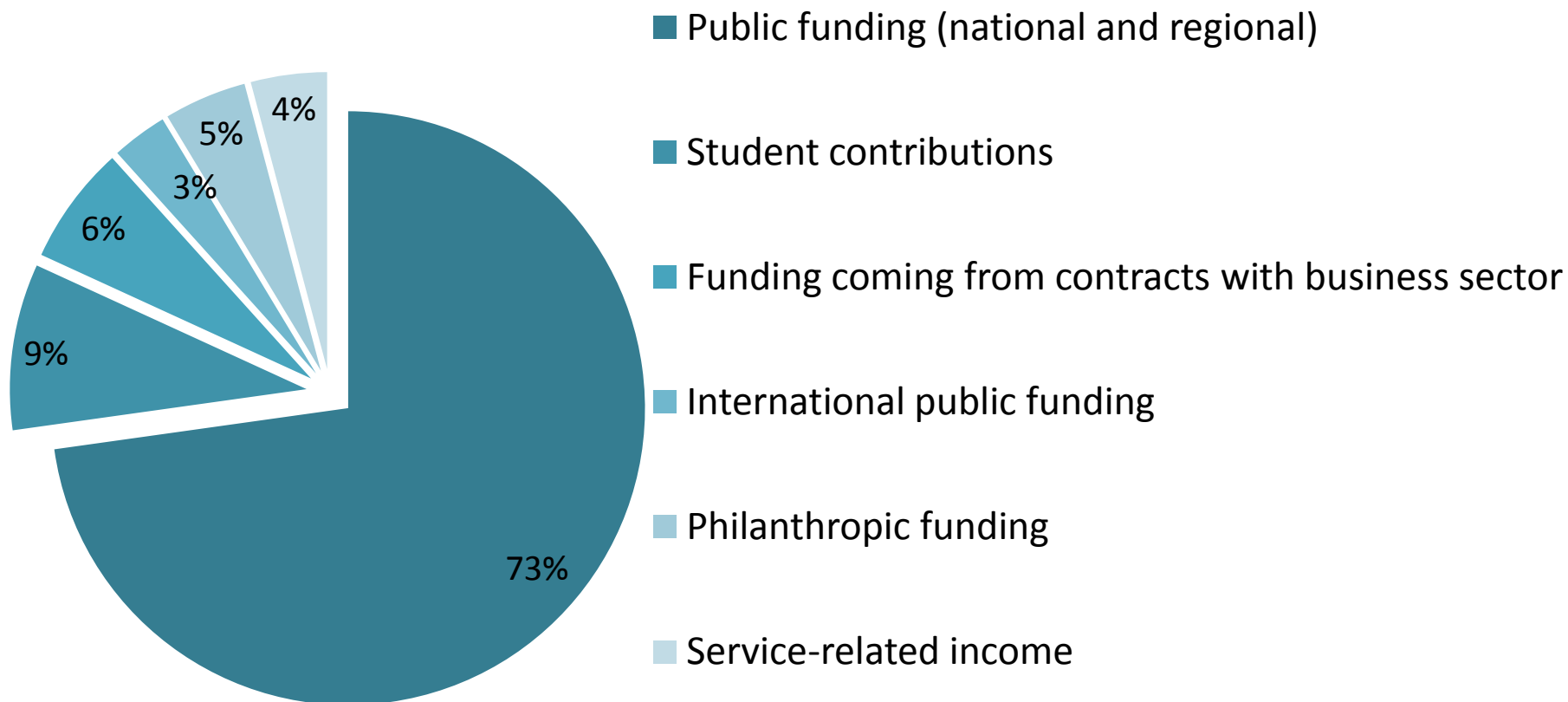
Prof. Bazsa György, MAB elnök, A magyar felsőoktatásról (2012. december)

- van 68 intézménye – állami, egyházi, magán
- egy éve van új törvénye – de csak részben vannak kész végrehajtási rendeletei
- **(van) volt sokoldalú autonómiája**
- van európai képzése rendszere: A/M/PhD
- van bő 300 ezer hallgatója
- van kb. 15 ezer jól képzett oktatója
- **(van) volt** európai akkreditációs rendszere
- itt van az ország tudományának kétharmada
- **van meglehetősen jó infrastruktúrája**
- **(van) volt közepes finanszírozása**
- van **(volt?)** nemzetközi elismertsége, eurokonform
- **nincs biztonsága, nincs kidolgozott jövőképe**

Orbán Viktor: „A magyar egyetemi és főiskolai oktatás korszerűsítése és hosszú távú stabilitása az önfenntartó rendszer létrehozásán keresztül lehetséges. A felsőoktatásban ezért a mi fölfogásunk szerint egy önműködő és **önfenntartó pénzügyi rendszerre** van szükség, ami azt jelenti, hogy az egyetemi, főiskolai végzettségű **embereknek a saját befizetéseikből kell folyamatosan működésben tartaniuk a felsőoktatást.** Szó sincs azonban arról, hogy például az állami ösztöndíjakat vagy a közpénzt teljesen ki kellene vagy lehetne venni a rendszerből, de csak ott kell alkalmazni, ahol egyébként nem látszik más megoldás. Nyilvánvaló hogy egy rendkívül **kedvezményes diákhitel** segítségével el lehet érni, hogy időben, értelmesen és méltányosan szétterített formában mindenki vállalni tudja saját tanulmányának a költségeit. Ezt a pénzt az állam garantálni fogja minden olyan magyar fiatal számára, aki egy bizonyos szinten teljesít.” (vs. önfenntartó magyar futball)

Finanszírozási trendek: „state of play” (állami dominancia)

EU-ban átlagosan a felsőoktatási finanszírozásnak $\frac{3}{4}$ -e közösségi (állami/tartományi)





USA felsőoktatás finanszírozás (példa)

University Michigan = 3316 M USD

Hungary's all HEIs= cca. 550 M USD

THIS FLAG CARRIED ABOARD APOLLO 15 DURING THE FIRST EXTENDED SCIENTIFIC EXPLORATION OF THE MOON. JULY 26 — AUGUST 7, 1971



\$421 M

\$569 M

\$602 M

\$267 M

\$1,357 M

**State
Support**

**Tuition
& Fees**

**Federal
Support**

**Gifts &
Endowment**

**Auxiliary
Activities**

- Operating Approp
- Capital Outlay

Tuition
Instate (33%)
Outstate (67%)

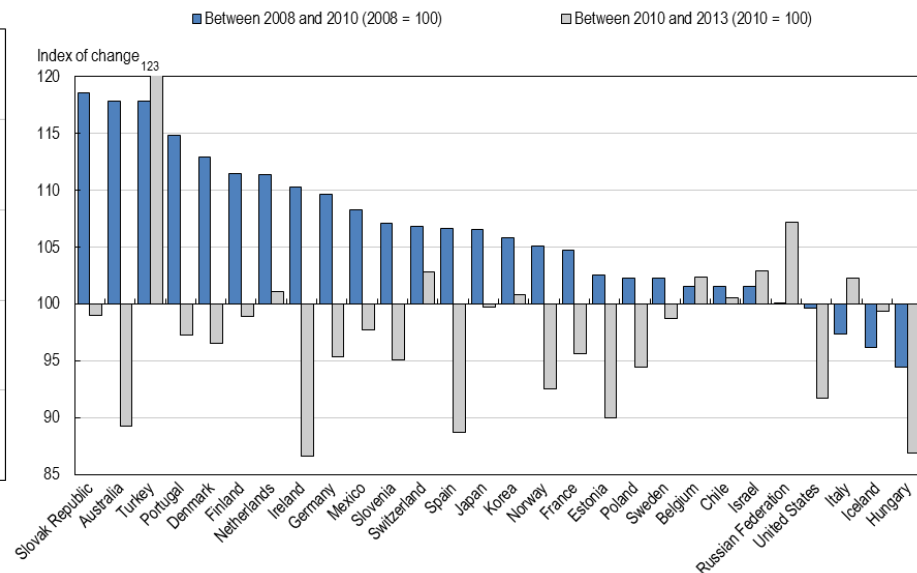
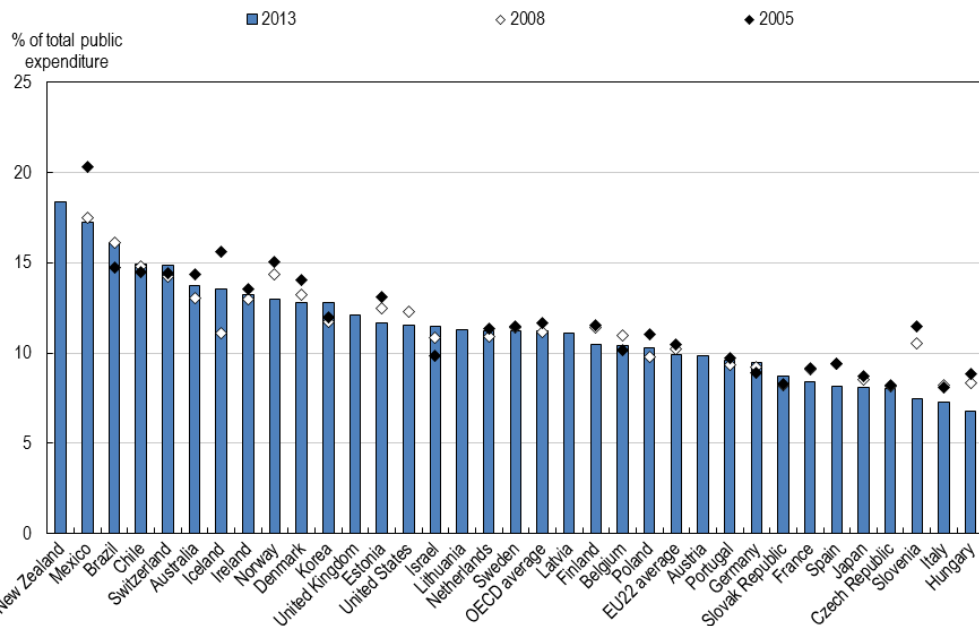
- R&D
- Student Aid

- Gifts
- Endowment
Income

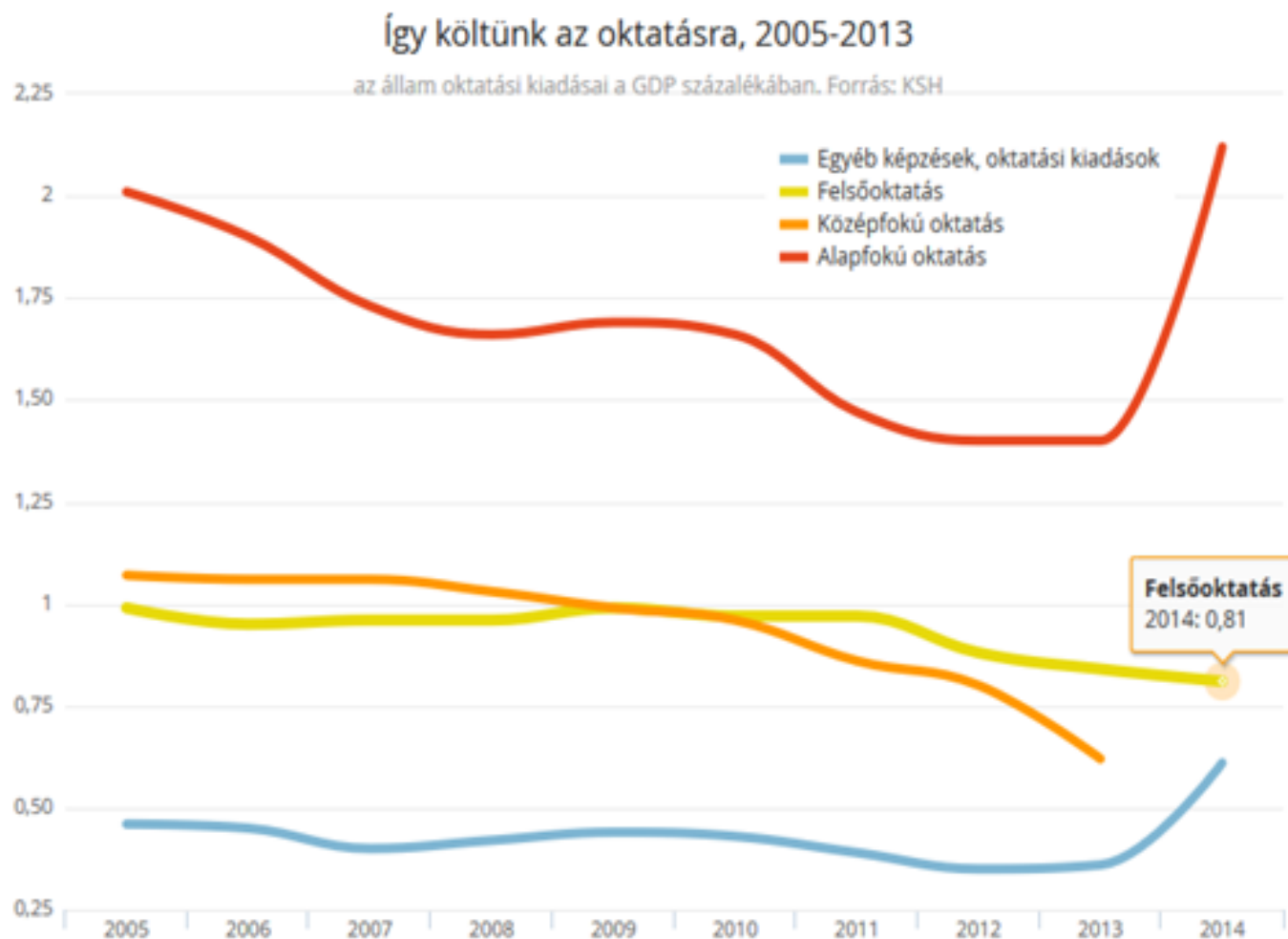
- U Hospitals
- Housing
- Intercollegiate
Athletics

Az Oktatás Finanszírozása a Költségvetés Alányagban, III. a finanszírozás változása, 2008-2013

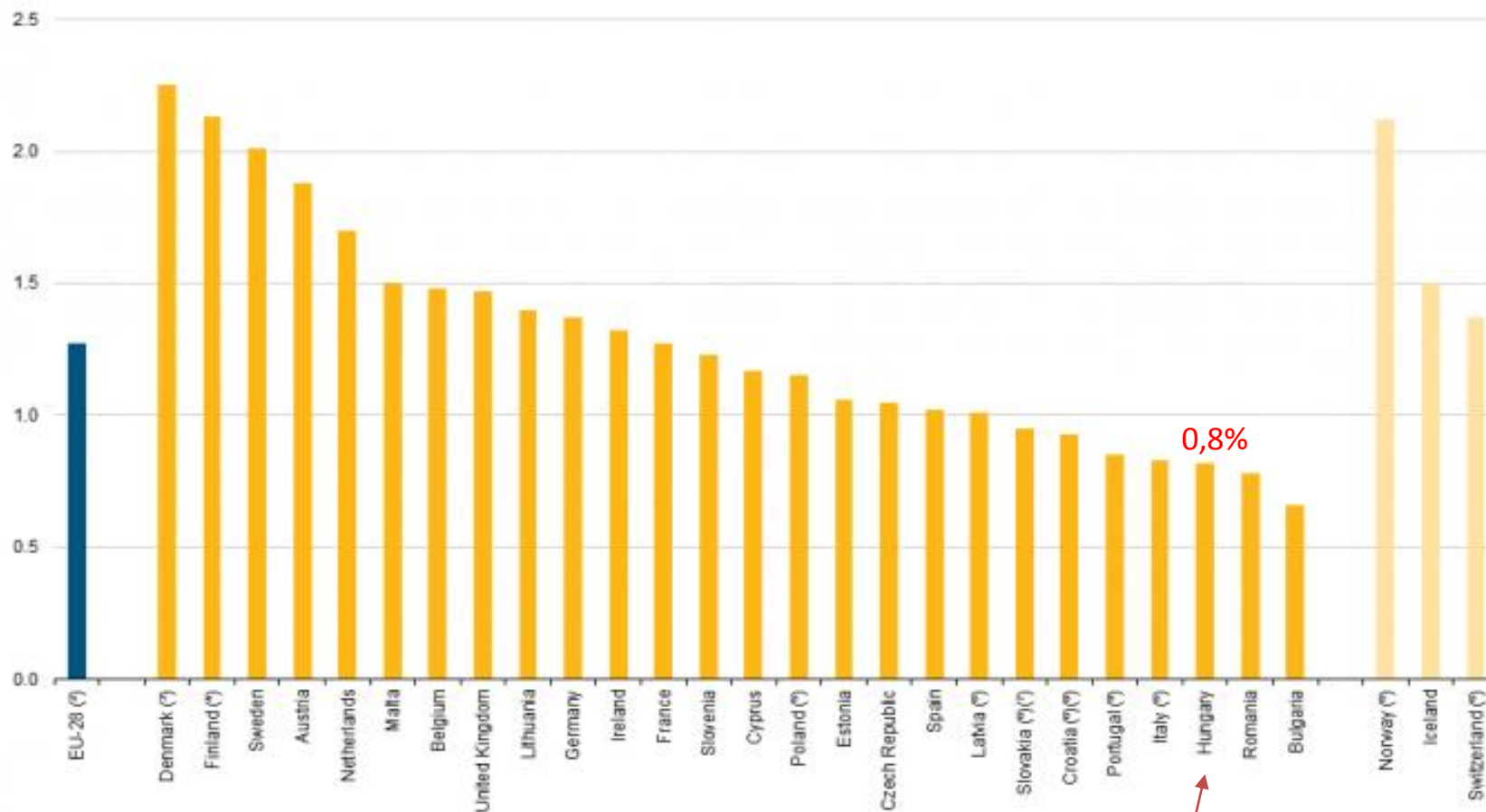
Magyarország: 3,9% GDP arányos oktatási ráfordítás (2014, OECD)



A magyar oktatás alágazatainak állami kiadásai a GDP %-ában 2014-ig



Állami (köz)finanszírozás aránya a GDP százalékában a felsőoktatásban. 2012 (%)



(*) Greece and Luxembourg: not available.

(*) Estimated using 2011 data where 2012 data were not available for Member States. Excluding Greece and Luxembourg.

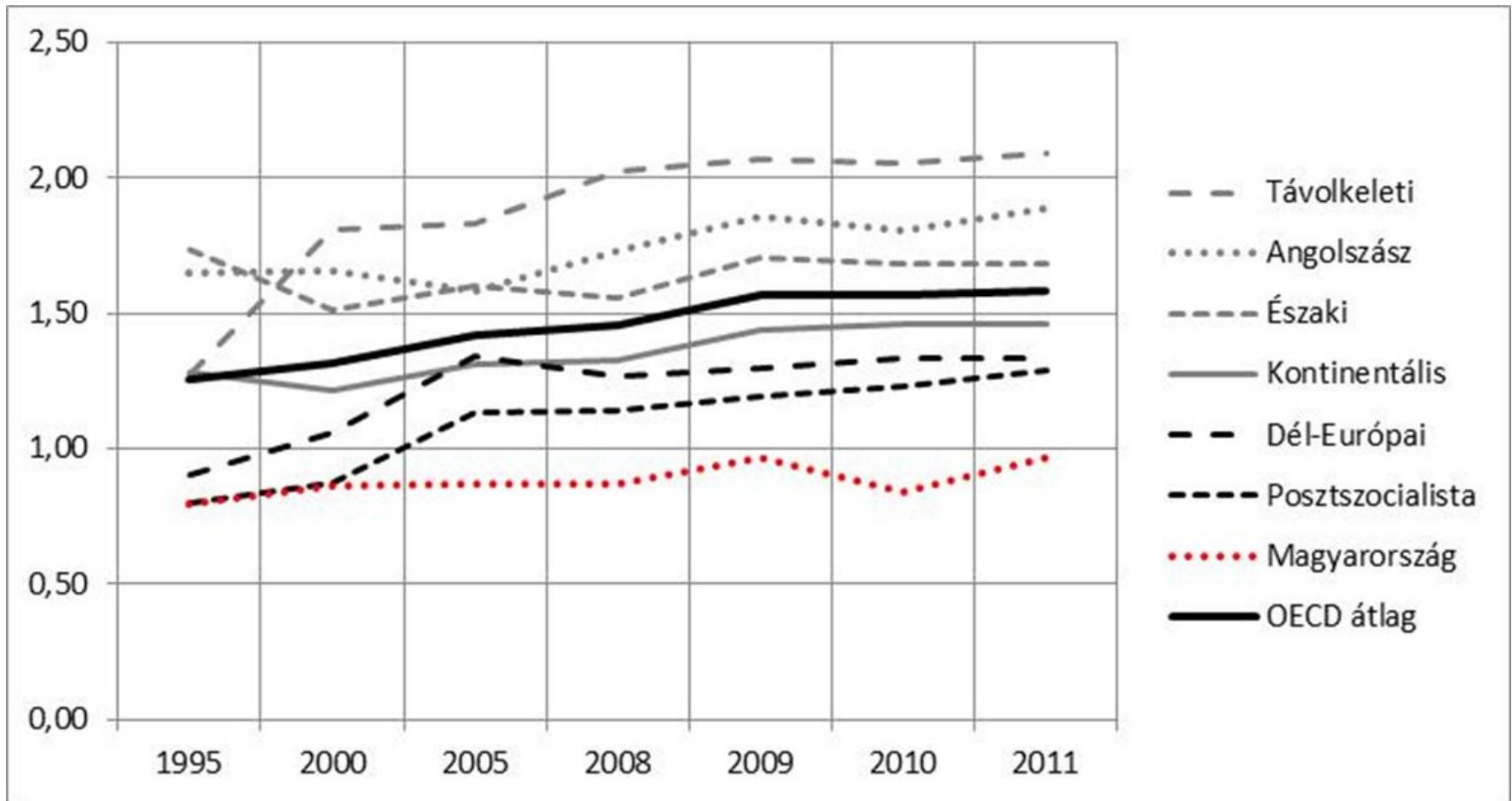
(*) Excludes R&D expenditure.

(*) Direct expenditure and transfers from international sources are included in total general government expenditure for education.

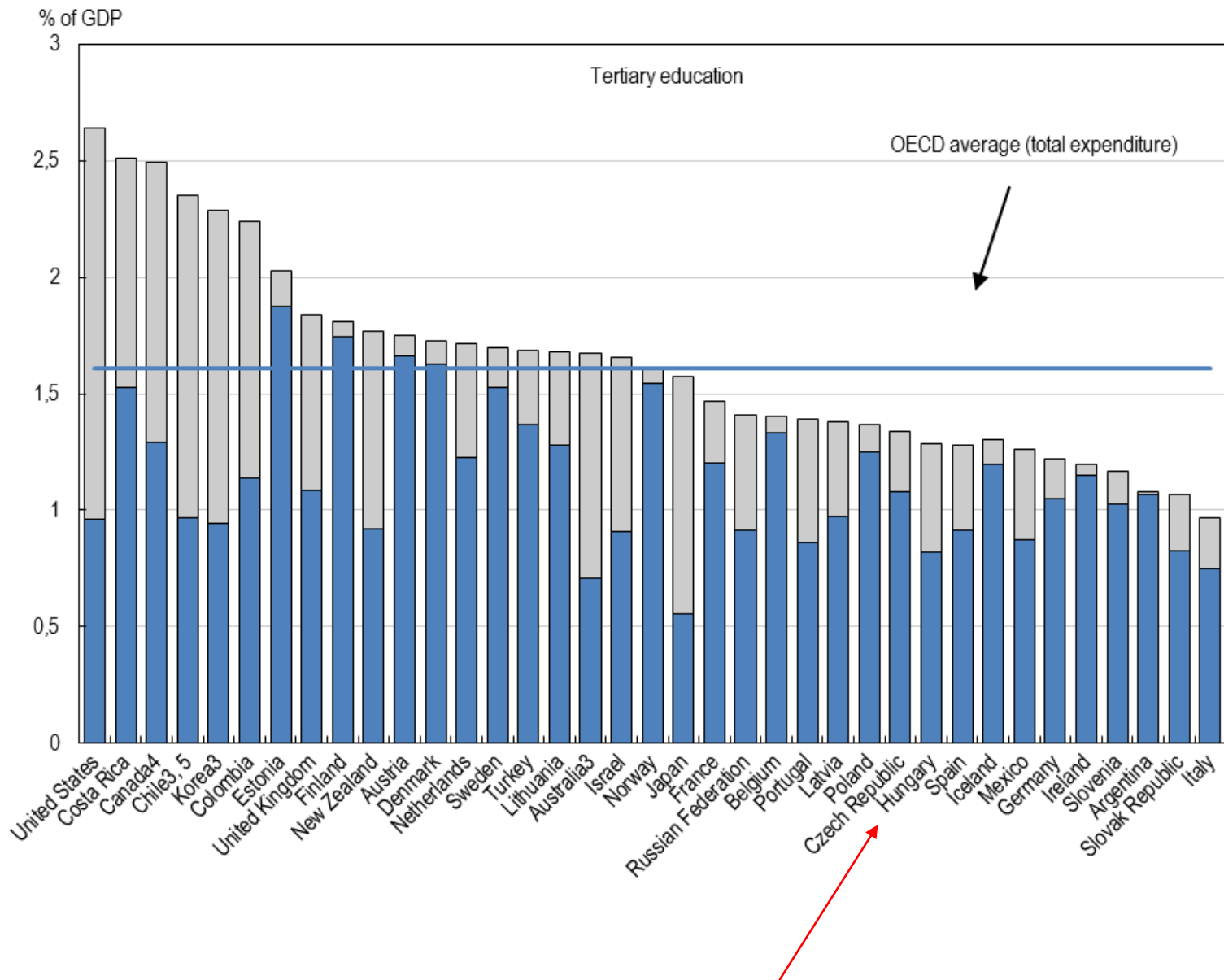
(*) Excluding other non-educational private entities, except for R&D expenditure for long-cycle tertiary education.

© 2014

OECD sereghajtó: A felsőoktatási kiadások a GDP-hez viszonyítva a fejlett országokban országcsoportonként 1995-2011



Állami és magánforrások aránya a GDP százalékában a felsőoktatásban, 2013



Felsőoktatási intézmények főbb finanszírozási csatornáí

Magánfinanszírozás

- ***Tandíjak*** (a *hallgató szempontjából*, beleértve minden, a hallgatóktól a képzéssel összefüggésben szedett díjat)
- Adminisztrációs díjak (pl. Beiratkozási, eljárási és vizsgadíjak)
- Intézmények által a hallgatóknak nyújtott jóléti szolgáltatások térítési díjai (pl. Diákotthoni elhelyezés, étkezés)
- Magánadományok: lakosság [alumni], gazdasági szféra, alapítványi egyetemek)
- Alaptevékenységekhez (képzés, kutatás) kapcsolódó bevételek a gazdasági szférától
- Egyéb intézményi bevételek a gazdasági szférától

Közösségi (állami) finanszírozás

- Képzéshez és intézményfenntartáshoz nyújtott kormányzati támogatások (helyi vagy központi *kormányzat által közvetlenül átvállalt és finanszírozott tandíjakat* is)
- Kutatási célú költségvetési (kormányzati) támogatások
- Beruházási kiadásokra nyújtott kormányzati támogatások
- Egyéb központi kormányzati támogatások (pl. Címzett és céltámogatások)
- Egyéb államháztartási (pl. Önkormányzati, tb-) támogatások
- Egyéb (pl. külföldi szervezetektől, EU-tól stb. származó) közösségi támogatások

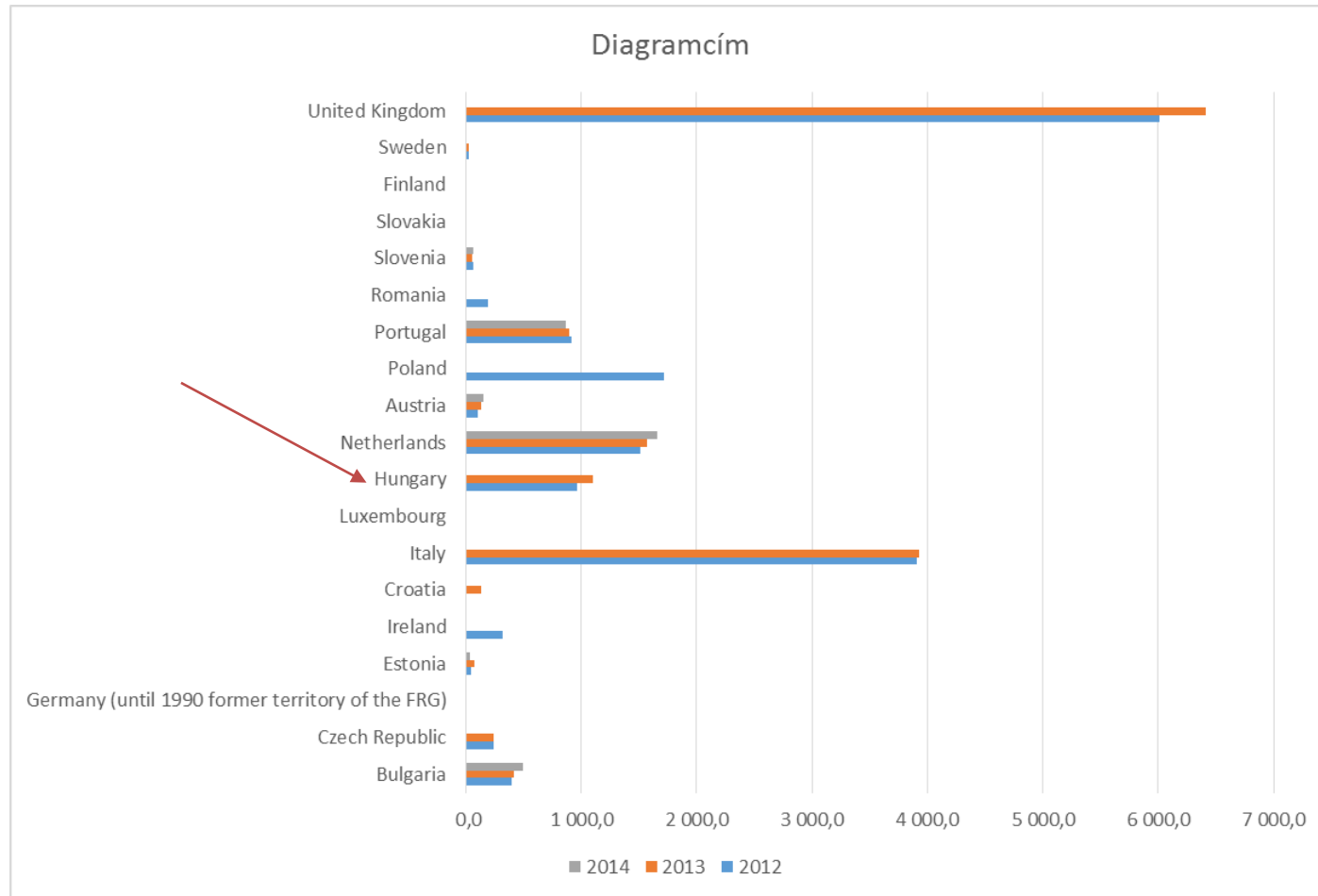
Felsőoktatás közösségi finanszírozása

- Felsőoktatási intézmények *működésének*, alaptevékenységeinek (oktatás, kutatás) közösségi támogatása
- Felsőoktatási *beruházások* támogatása
- Rendszerszintű (nem az egyes intézményeket finanszírozó) felsőoktatási közkiadások
 - központilag finanszírozott diákjóléti juttatások és hallgatói támogatások (pl. tandíjak finanszírozásnak megkönnyítéséhez, megélhetéshez),
 - a hallgatói hitelrendszer működéséhez nyújtott állami támogatások és garanciák,
 - felsőoktatási tankönyvtámogatások,
 - utazási kedvezmények költségei, stb.

adókiadások (kedvezmények miatt kieső adóbevételek)

- felsőoktatási adókedvezmények (pl. felsőoktatási célú magánadományok vagy egyénileg, a hallgató és hozzátartozói által fizetett tandíjkiadások után).

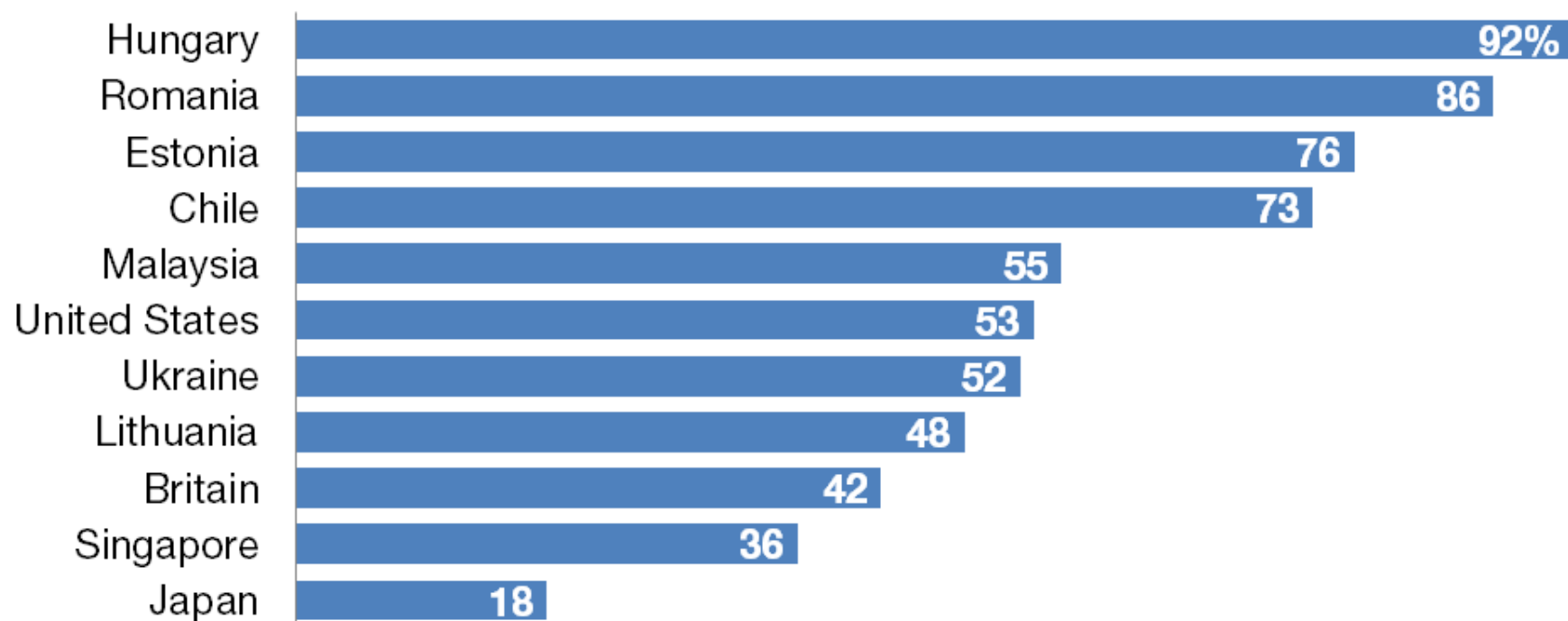
Hatalmas terhek: A háztartások hozzájárulása a felsőoktatás finanszírozásához, mill. EUR (PPP), 2012-14



A felsőoktatási ráfordításoknak Mo-n tehát több mint a fele magánkiadás, s ha csak az egyén és a családja erőfeszítéseit tekintjük az is megközelíti az 50%-ot (ide értve a kieső keresetet és a hitelt is). (Polónyi, 2004) **TANDÍJ NÉLKÜL IS!**

The 11 most expensive countries for a university education

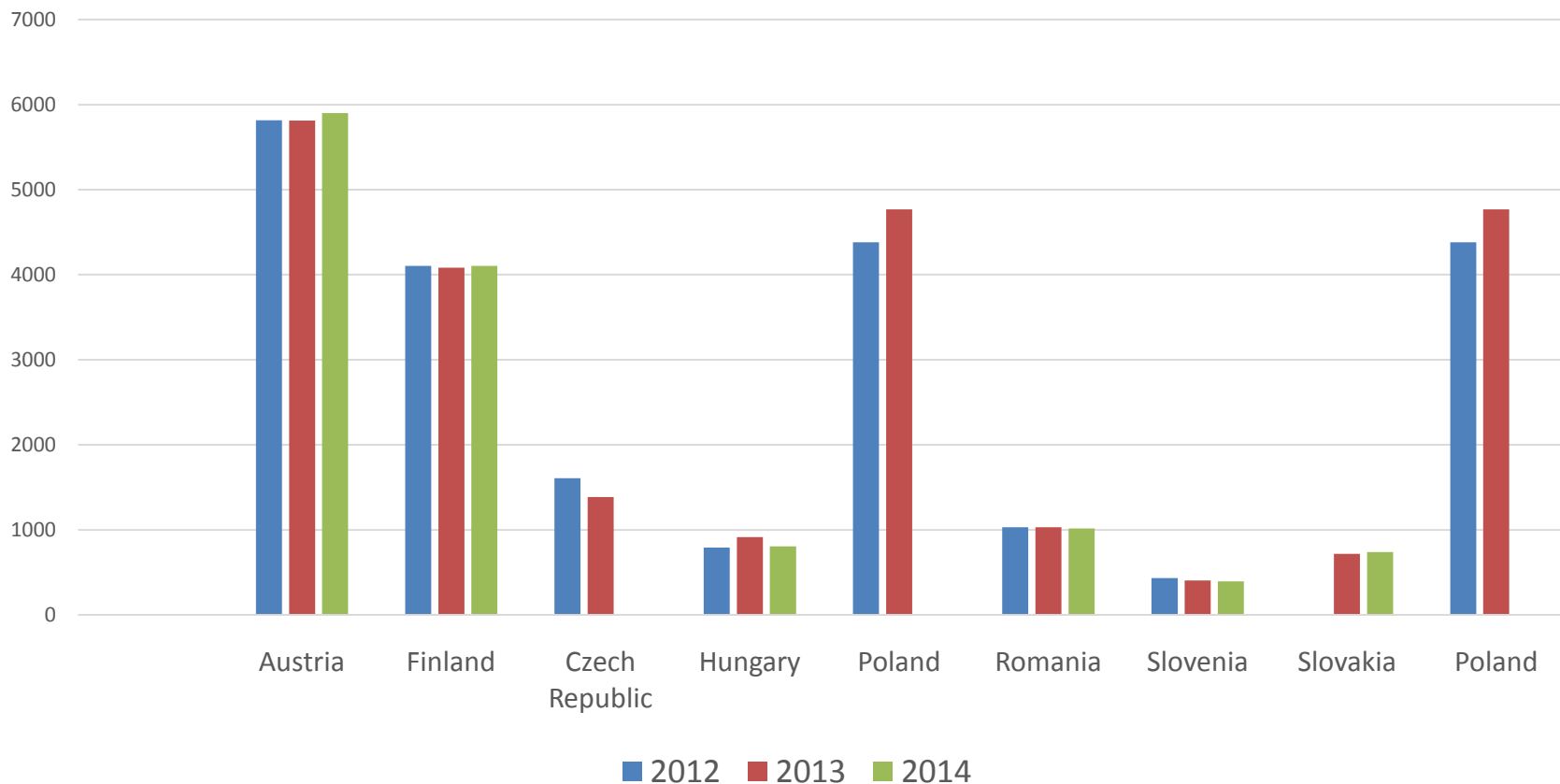
Percentage of salary spent on university tuition fees



Source: Expert Market; Business Insider

Felsőoktatás finanszírozása, mill. EUR

Diagramcím



A felsőoktatásra (oktatásra, K+F-re, egyéb) költött összeg a GDP %-ában Kelet-Közép-Európában, 1999-2014

A felsőoktatásra (oktatásra, K+F-re) költött összeg a GDP %-ában Kelet-Közép-Európában, 1999-2014



TOP BENCHMARK: Finnország:2,11%; Dánia: 2,25%; Ausztria:1,9 %, EU: 1,3

A magyar felsőoktatás finanszírozása nemzetközi összevetésben

A felsőoktatás köz- (állami) finanszírozásának alakulása 2008 és 2014 között

A public funding változása 2008 és 2014 között	Inflációval számolva	Nominálisan
40 %-nál nagyobb növekedés	—	Izland
20-40 % közötti növekedés	Németország, Norvégia, Svédország	Ausztria, Belgium (fr), Németország, Norvégia, Lengyelország, Szerbia, Svédország
10-20 % közötti növekedés	Ausztria, Belgium (fr)	Belgium (fl), Hollandia
5-10 % közötti növekedés	Lengyelország	Horvátország, Portugália
0 +/- 5 % közötti változás	Belgium (fl), Izland, Hollandia, Portugália	Szlovénia, Szlovákia
5-10 % közötti csökkenés	Horvátország, Szlovénia	Csehország, Spanyolország
10-20 % közötti csökkenés	Csehország, Szerbia, Szlovákia, Spanyolország	Olaszország
20 és 40 % közötti csökkenés	Írország, Olaszország, Litvánia, UK	Magyarország , Írország, Litvánia, UK
40 %-nál nagyobb csökkenés	Görögország, Magyarország	Görögország

Forrás: EUA Public Funding Observatory 2014

Egyetemek, főiskolák finanszírozása

2011 és 2014 között 88 Mrd Ft elvonás, -46%

	Nominál Mrd Ft	Infláció, %	Reálérték, %	
2008	216			
2009	186		100	
2010	181	4,7	93	
2011	170	3,9	84	
2012	157	5,8	73	
2013	126	5,0	56%	
2015	253 153+(100)*			

****kormányzati preferenciák kedvezményezettjei***

(153)és a + 100 milliárd Ft (2016) fejezeti előirányzatok megnőttek

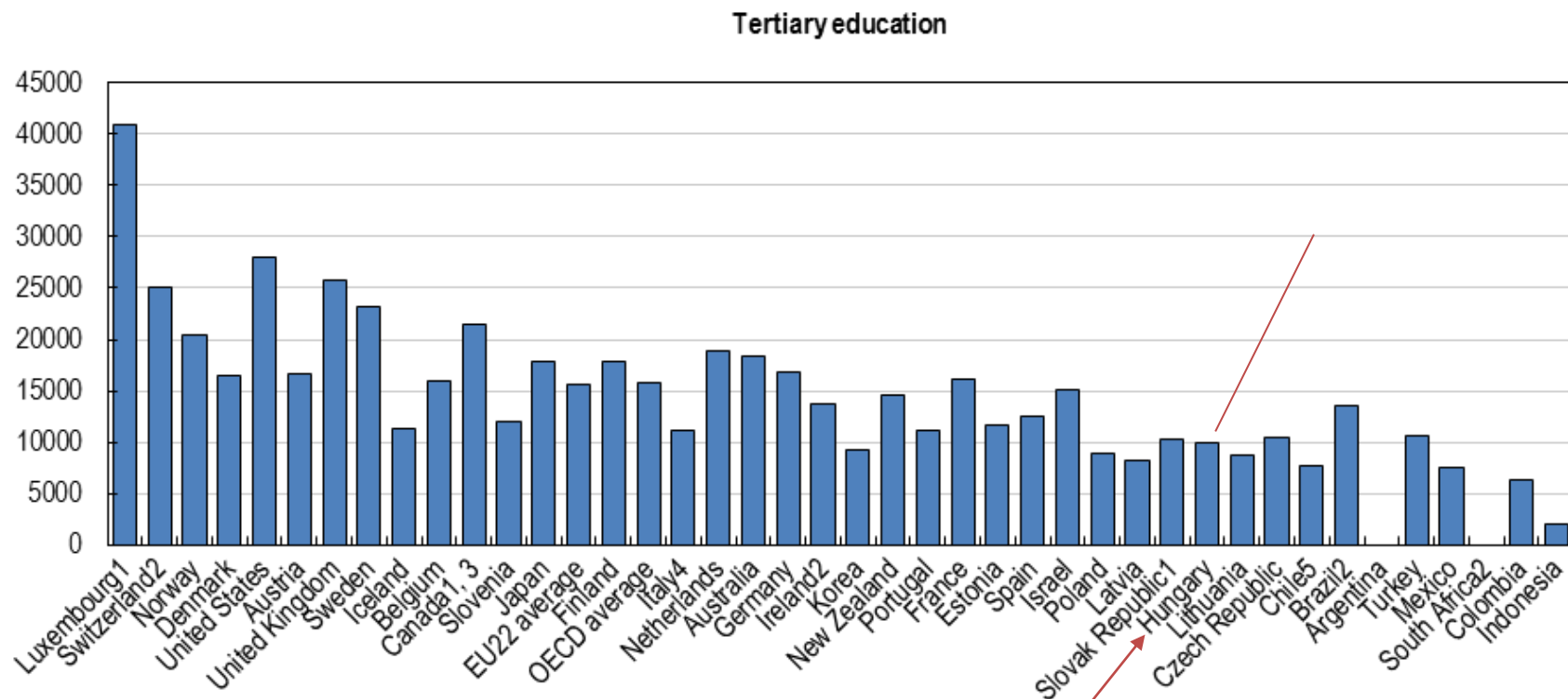
- **Egyetemek, főiskolák 153,075 mrd.....**
- Nemzeti Közzolgálati Egyetem (NKE) 4,344 mrd
- Stipendium ösztöndíj 5.5 mrd
- Nem állami felsőoktatási intézmények támogatása 17,034 mrd
- Lakitelek Népfőiskola támogatása 0,3 mrd
- Kiválósági támogatások 12, 044 mrd
- Felsőoktatási Struktúraátalakítási Alap 5,211 mrd
- Francia Egyetem kialakítása a Szegedi Tudományegyetemen 0.04 mrd
- Felsőoktatási vagyongazdálkodási feladatok 5,34 mrd
- Határon túli felsőoktatási feladatok támogatása 0,451 mrd
- Határon túli magyar felsőoktatási intézmények támogatása 0,3 mrd1
- Francia Egyetem kialakítása a Szegedi Tudományegyetemen 0,04 mrd
- Lakitelek Népfőiskola épületeinek rekonstrukciója és fejlesztése 2,623 mrd
- Közalapítvány a Budapesti Német Nyelvű Egyetemért 0,184 mrd
- NKE - Ludovika Campus 12,515 mrd
- Felsőoktatás speciális feladatai 0,438 mrd
- Testnevelési Egyetem az új kampusza, valamint a hozzá kapcsolódó sportlétesítmények, szálláshelyek és szolgáltató egységek megépítésé 15,899 mrd
- Testnevelési Egyetem az új kampusza, valamint a hozzá kapcsolódó sportlétesítmények, szálláshelyek és szolgáltató egységek megépítésé - előkészítés 0,5 mrd
- Pécsi Tudományegyetem a 650 éves jubileumi ünnepségsorozat 0,2 mrd,PTE - 1035/2016. (II. 9.) Korm. Határozata 4,550 mrd

A felsőoktatás állami finanszírozása a GDP%-ában, KKE klaszterek

Állami finanszírozás a GDP %-ában	2001	2006	2007	2008	2013
alacsony (0.19-0.91%)	Csehország, Magyarország , Románia, Szlovákia	Románia, Szlovákia	Szlovákia	Szlovákia	Románia, Magyarország
alacsony-közepes (0.92-1.1%)	EU27, Lengyelország	Lengyelország, Magyarország	Csehország, Magyarország , Lengyelország,	Csehország, Magyarország , Lengyelország,	Csehország
közepes-magas (1.11-1.44)	Szlovénia	Csehország, Szlovénia, EU27	Románia, Szlovénia, EU27	Szlovénia, EU27	Szlovénia, Lengyelország EU28
magas (1.46-2.27)					

Az egy hallgatóra jutó ráfordítás (oktatási, K+F, szolgáltatás) a felsőoktatásban USD(PPP), 2013

Magyarország (2015) 8800 USD (15200 \$ OECD átlag)



Csehország: 7000 EUR/hallgató

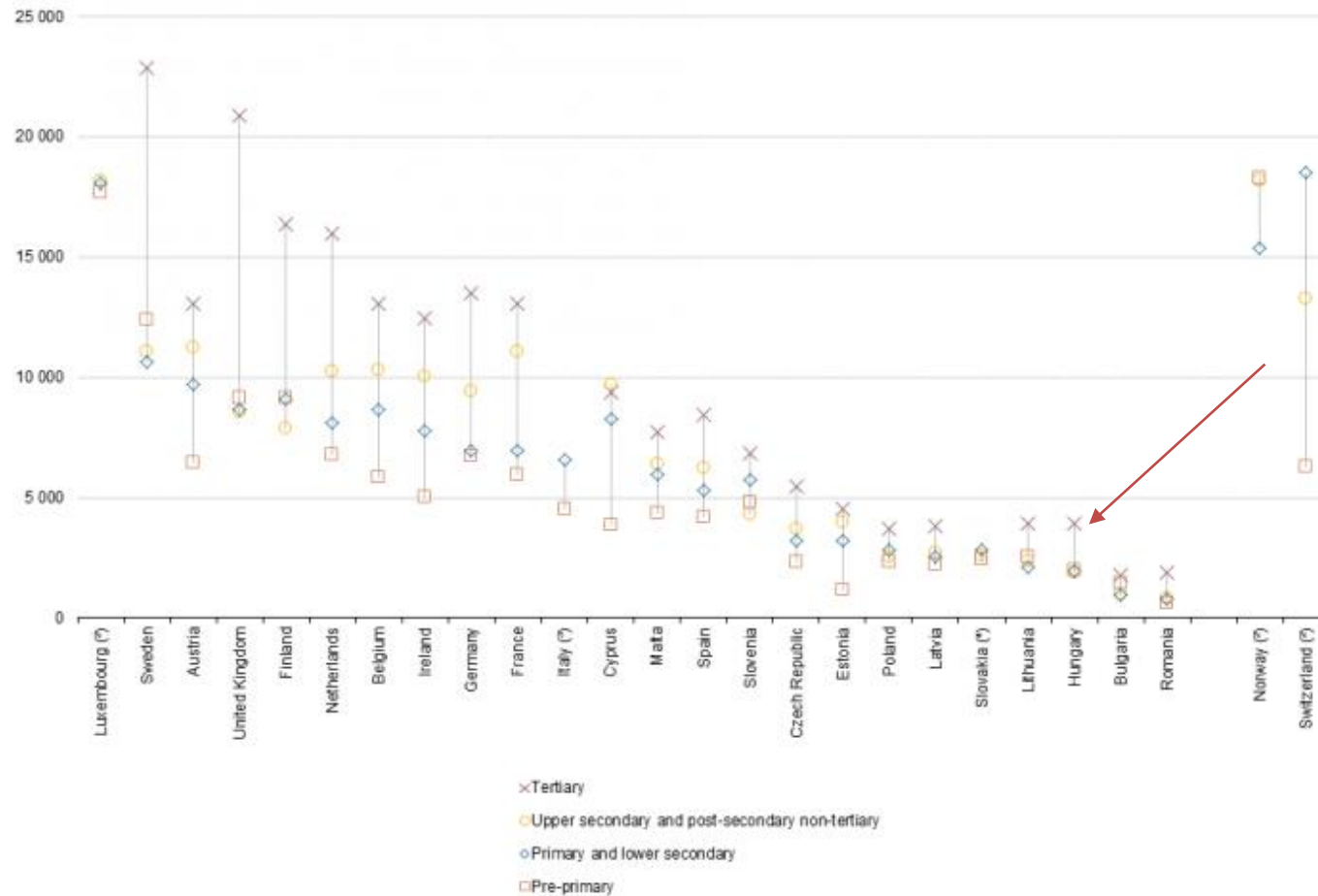
Lengyelország 6300 EUR/hallgató

Szlovénia 7780 EUR/hallgató

Szlovákia 6200 EUR/hallgató

Magyarország: 5600 EUR/hallgató (2013)

Expenditure on educational institutions (excluding early childhood educational development) per pupil student, by education level, 2012 ⁽¹⁾ (EUR per pupil student in full-time equivalents)



(*) Denmark, Greece, Croatia and Portugal: not available.

(*) Tertiary: not available.

(*) Primary and lower secondary: lower secondary only. Upper secondary and post-secondary non-tertiary and tertiary: not available.

(*) Primary and lower secondary: primary only. Upper secondary and post-secondary non-tertiary: includes also vocational programmes of lower secondary, as well as short-cycle tertiary. Tertiary: not available.

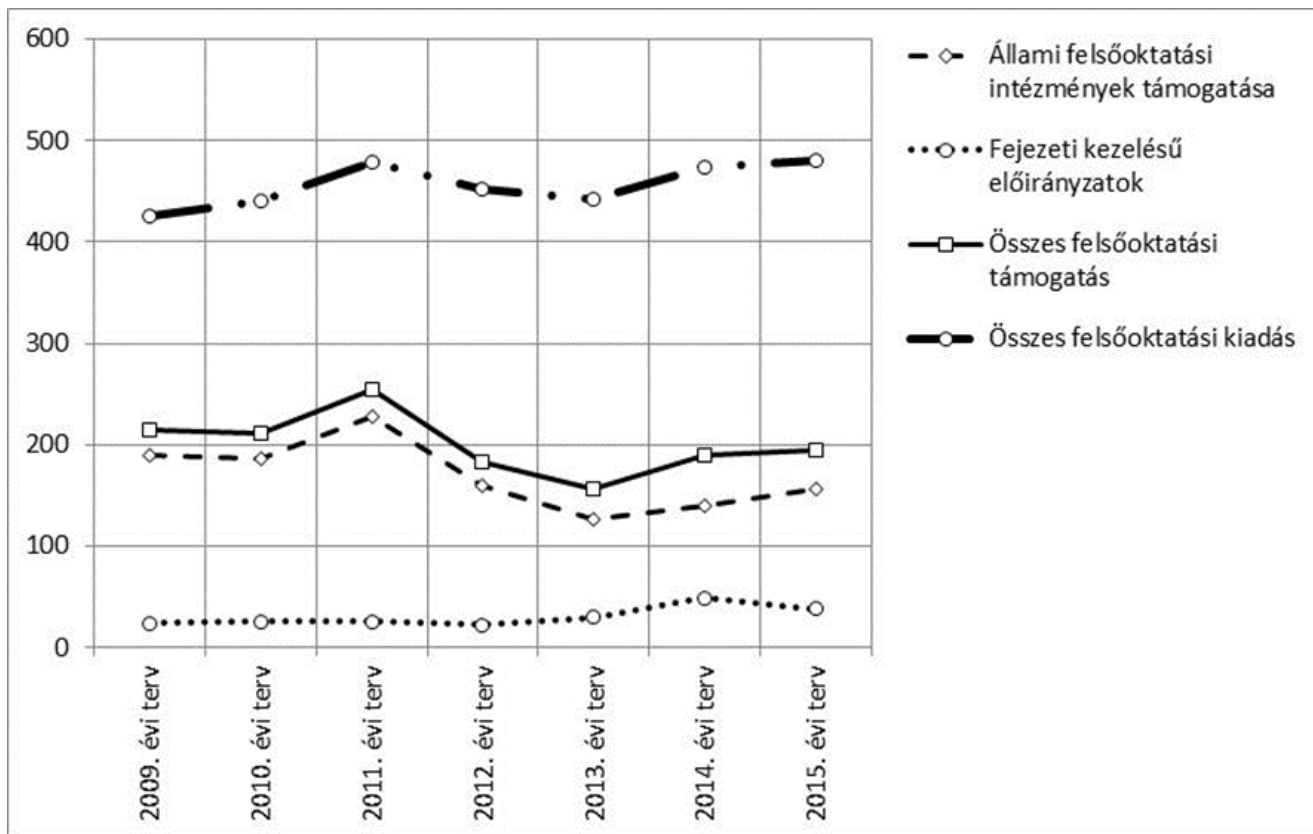
Source: Eurostat (online data code: educ_uoe_fini04)

Az állami egyetemek pénzügyi autonómiája

Autonómia szintje	1995	2008	2017
alacsony	Magyarország, Románia, Szlovákia		Magyarország,
közepes	Szlovénia, Lengyelország	Magyarország, Románia, Szlovákia	Románia, Szlovákia, Lengyelország,
magas	Csehország	Csehország, Szlovénia	Csehország, Szlovénia

- Egyre kevesebb támogatás,*
- Egyre kiszolgáltatottabb intézmények*

A felsőoktatás költségvetése, 2009-15

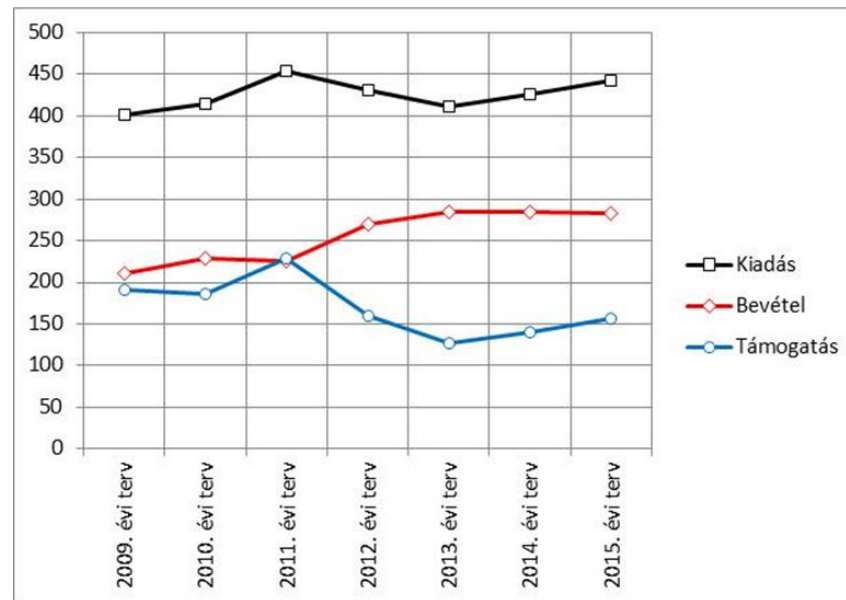
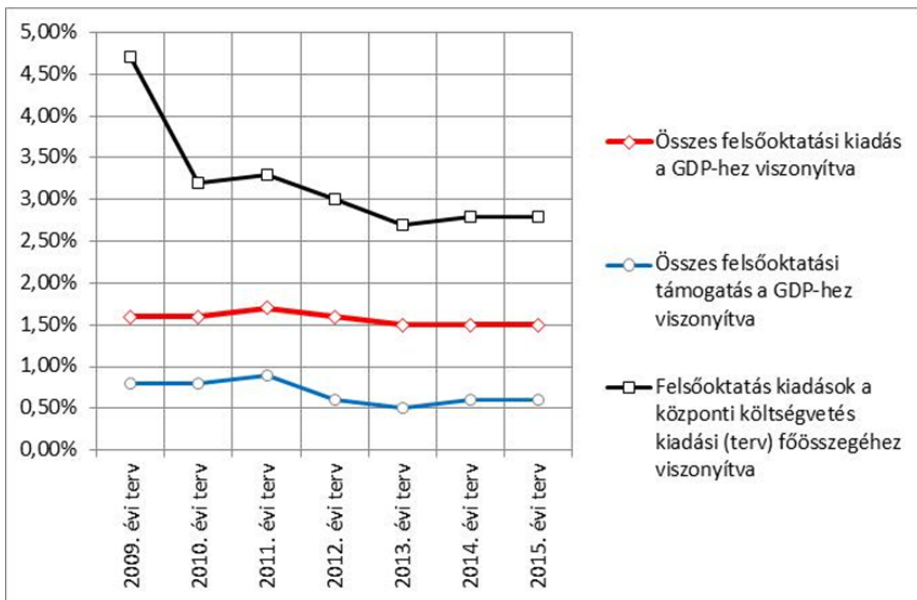


Állami támogatás nem éri el a 2009-es szintet!! (megszűnt a normatív finanszírozás)

- Az állami támogatás egyre nagyobb része fejezeti kezelésű előirányzatba kerül (2,5-ről **10%-ra**): (1) kézi vezérlés növekedése, (2) EU források.

A felsőoktatás költségvetése

(Polónyi, 2016)



2009-2011 között a kiadások 50%-át (vagy még kevesebbet, 2012 óta 60%-ot vagy többet fedez bevételek (azaz csak 40%-ot támogatás), vállalati források stagnálása: 3,5%!

Egyetemi költségvetések – ott és itt (2012)

	Mrd Ft	Ftv. 127 § (3) <i>b-c</i>	Mrd Ft
1. Harvard U.	836	ELTE	31
10. Oxford U.	300	BME	33
50. U. Copenhagen	266	Corvinus	9
93. U. Bonn	170	CEU (nem állami)	21
493. TU Wien	71	29 magyar állami egyetem	179

Nincs magyar egyetem a kutatási rangsor első 200 helyén.

Nincs magyar egyetem a költségvetési rangsor első 500 helyén.

Az egyetemek funkciói (missziói)

Oktatás

Hagyományos képző
egyetem



Kutatás-fejlesztés

Kutató-vállalkozó egyetem

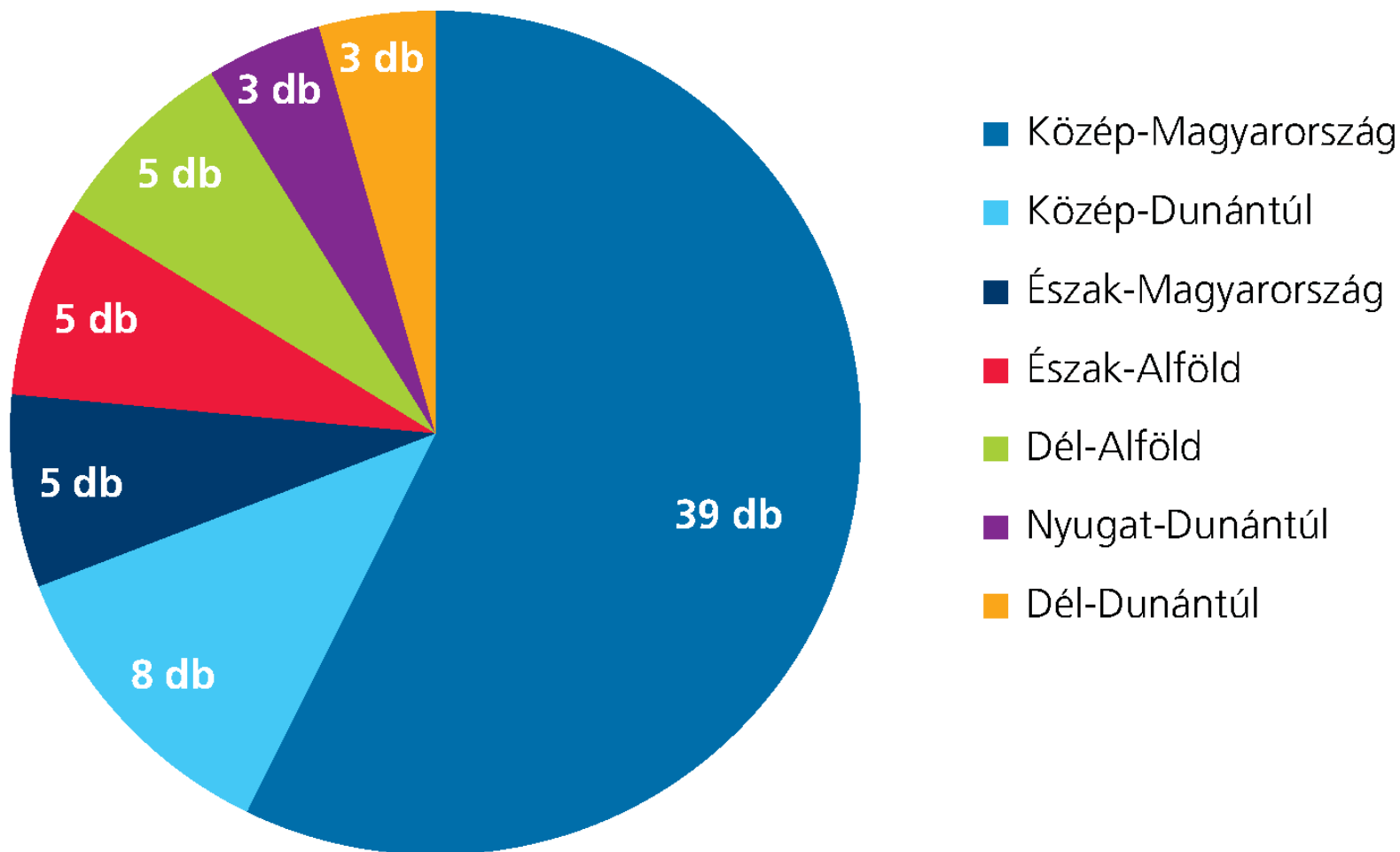


Regionális gazdaság- társadalomfejlesztés

Szolgáltatóegyetem



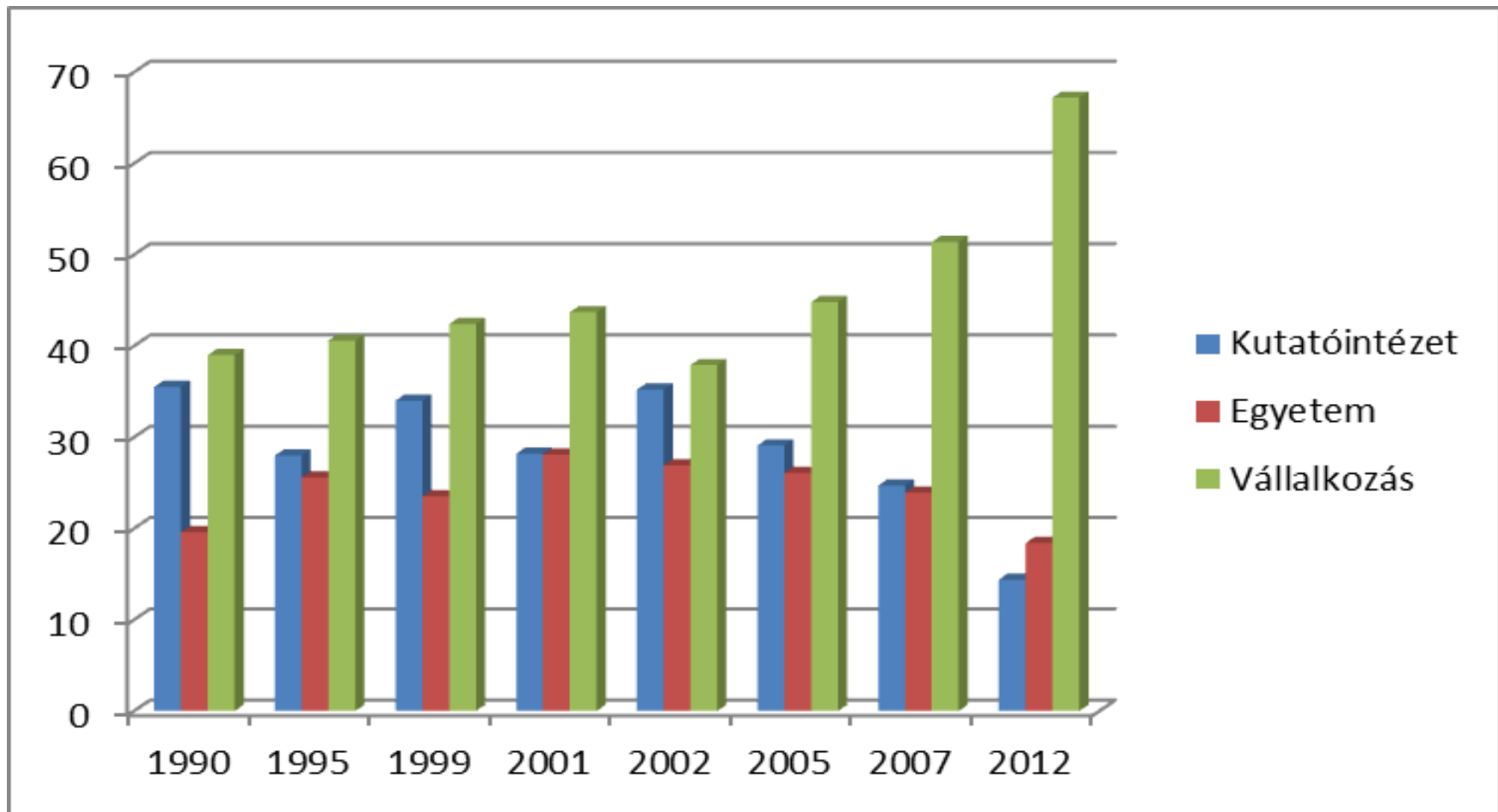
A felsőoktatási intézmények regionális megoszlása 2011-ben, az intézmények székhelye szerint (darab).



2012-ben 47 településen, 68 intézményben folyt felsőoktatás
Két kisebb egyetemi központnak (Győr, Kaposvár) nincs székhelyen kívüli telephelye

Egyetemek az innovációban

A K+F ráfordítás szektoronkénti megoszlása, 1990-2012

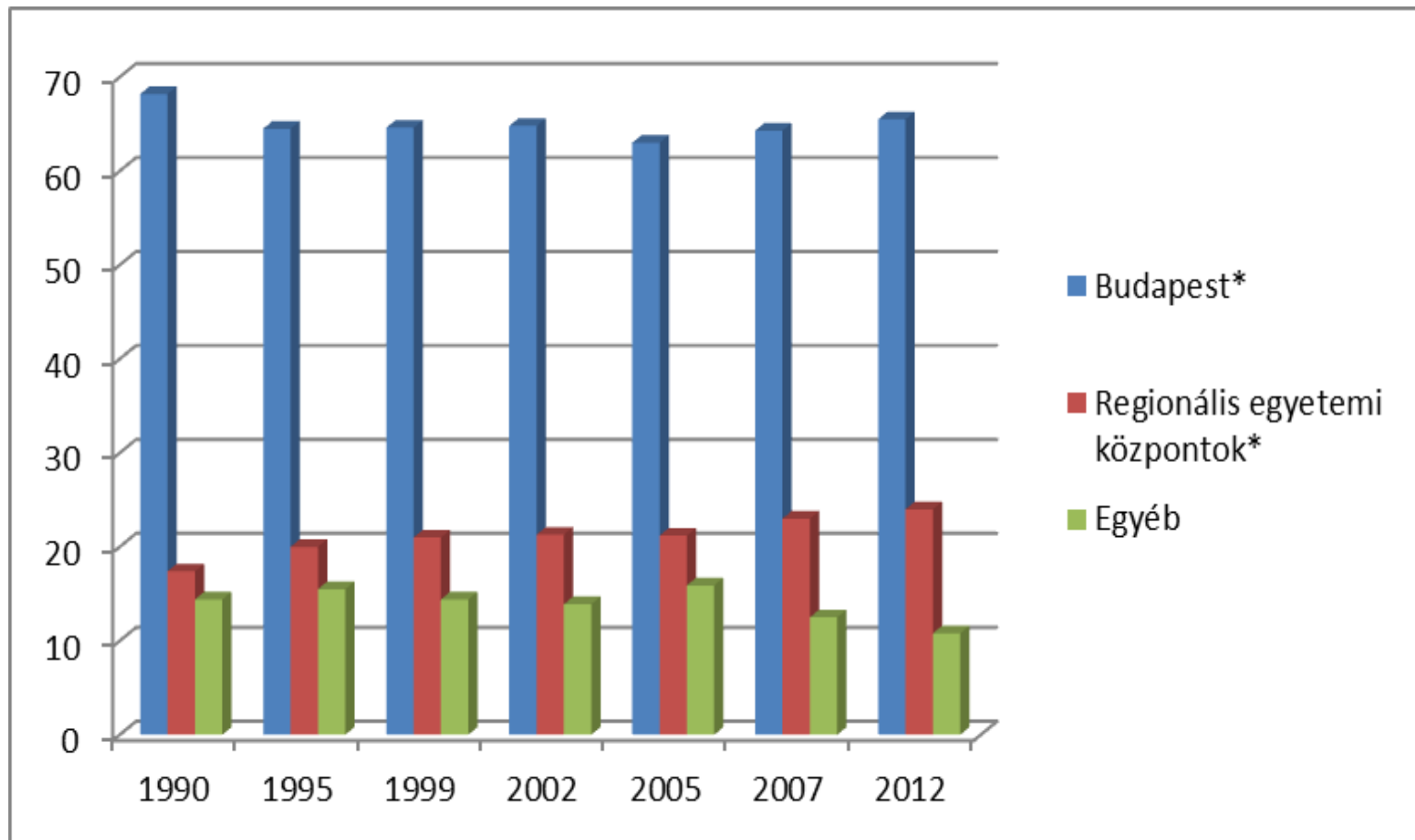


A felsőoktatási kutatóhelyek részaránya az innovációs indikátorokon belül

Input indikátorok	2003	2007	2012	Output indikátorok	2003	2007	2012
K+F kutatóhelyek	70,0	52,7	44,5	Publikált könyvek	77,00	79	80
K+F ráfordítás	25,0	23,9	18,7	Folyóiratpublikációk	70,00	81	82
K+F alkalmazottak	57,0	52,4	41,9	PHD fokozattal rendelkezők	72,0	79,0	81,0
Kutatók száma (FTE)	38,0	33,5	24,9	Szabadalmak	32,00		
K+F beruházás	12,0	23,9	18,5				

Forrás: szerző számítása, KSH Kutatás-fejlesztés éves kiadványok

A K+F ráfordítások területi megoszlása Budapest és a legnagyobb regionális egyetemi központok között



* 2007-2012-ben Gödöllővel (SZIE)

** Debrecen, Szeged, Pécs, Miskolc, Győr, Sopron, Veszprém

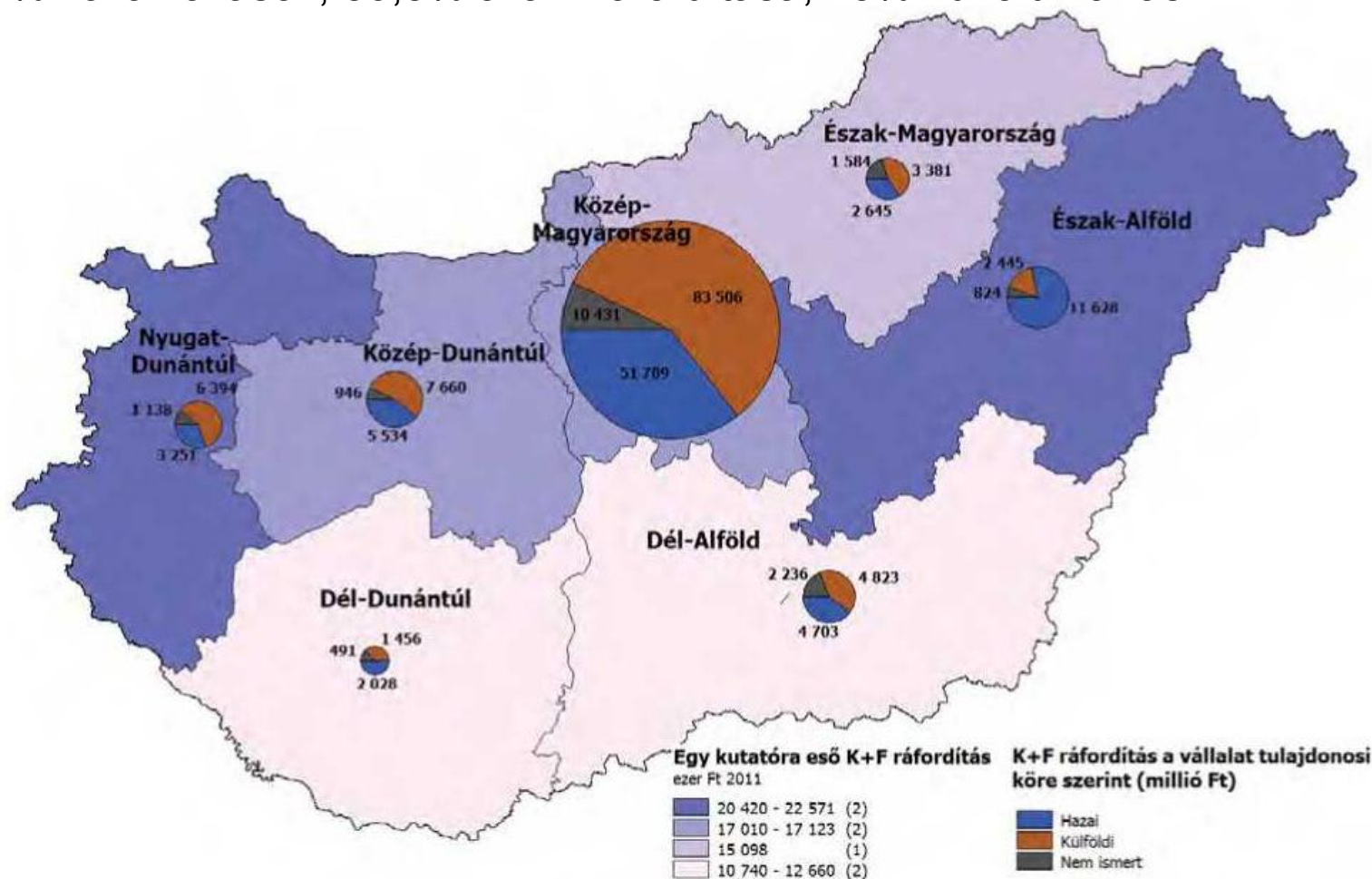
Budapest súlya a K+F ráfordításokban szinte alig csökkent a rendszerváltás óta, s a kétharmados szint közelében stagnál

***A kutatás-fejlesztési ráfordítás és a felsőoktatási K+F területi
megoszlása, 2012***

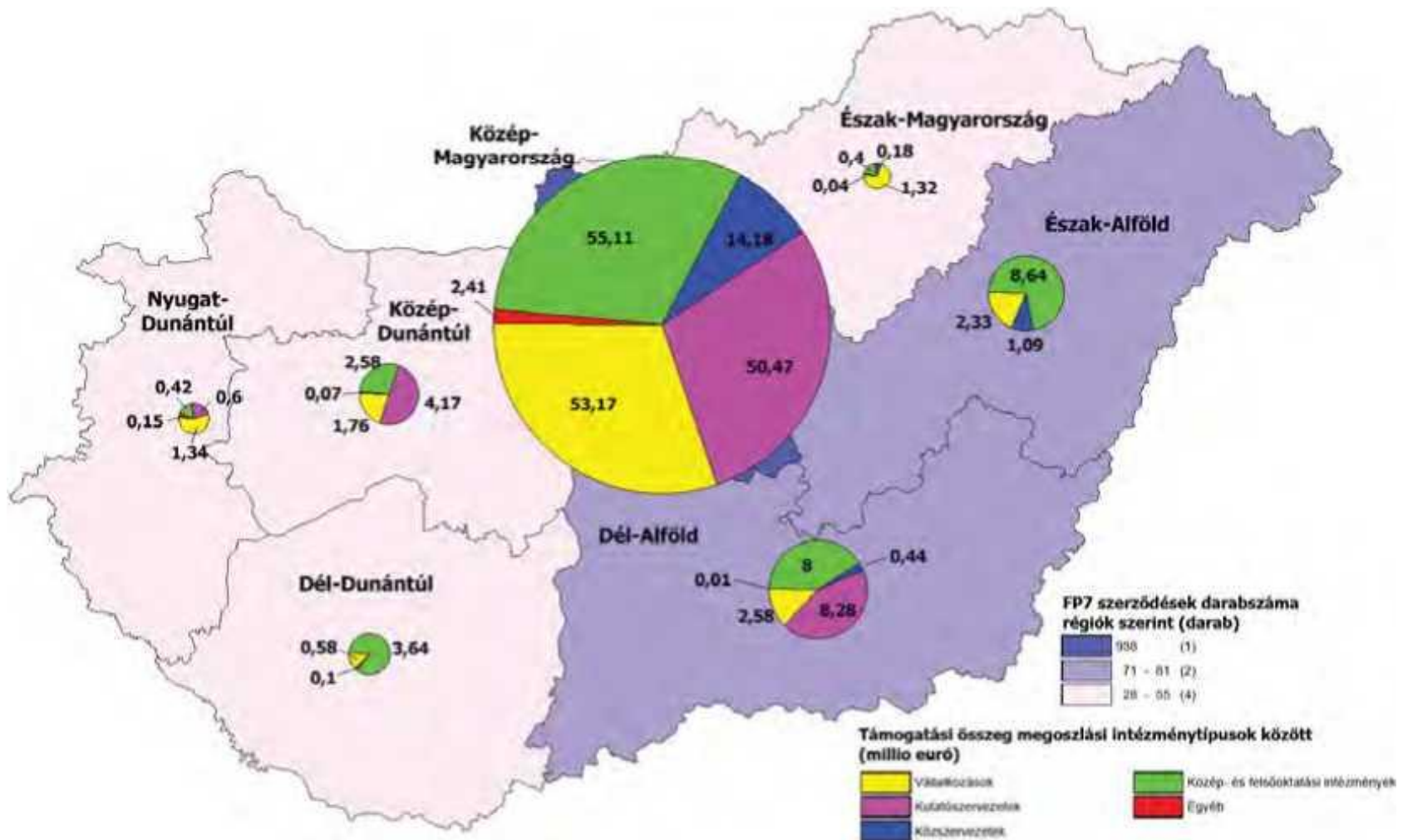
	K+F ráfordítás (mill. Ft)	Ebből felsőoktatási K+F (mill. Ft)	Felsőoktatási szektor részaránya, %
Budapest	207192	28453	13,7
Pest	12045	1572	13,1
Közép-Magyarország	219237	30 025	13,7
Fejér	6423	982	15,3
Komárom-Esztergom	2833	211	7,4
Veszprém	9381	1533	16,3
Közép-Dunántúl	18637	2726	14,6
Győr-Moson-Sopron	13554	5982	44,1
Vas	3298	349	10,6
Zala	1403	558	39,8
Nyugat-Dunántúl	18256	6889	37,7
Baranya	8134	5077	62,4
Somogy	2097	703	33,5
Tolna	576	346	60,1
Dél-Dunántúl	10807	6126	56,7
Borsod-Abaúj-Zemplén	7168	2387	33,3
Heves	3319	1081	32,6
Nógrád	1084	19	1,8
Észak-Magyarország	11571	3487	30,1
Hajdú-Bihar	21883	7845	35,8
Jász-Nagykun-Szolnok	3015	415	13,8
Szabolcs-Szatmár-Bereg	1962	992	50,6
Észak-Alföld	26862	9252	34,4
Bács-Kiskun	7523	761	10,1
Békés	1357	71	5,2
Csongrád	16780	8607	51,3
Dél-Alföld	25661	9439	36,8
MAGYARORSZÁG	336537	67 944	20,2

Vállalati K+F ráfordítások fajlagos értéke a kutatók számához viszonyítva (2011,
ezer Ft);
regionális és tulajdo-nos szerinti bontásban.

47% vállalkozások, 39,5% állam ráfordítása, 13% külföldi forrás



KTIA Konzorciumi pályázatok ill. FP7-es Keretprogram támogatásainak megoszlása 2007-2013



A felsőoktatás a „Nemzeti Fejlesztés 2030” koncepciójában

1. Állami szerepvállalás, piacosítás (magánforrások) kérdése

a. *Az egyetemek alapfunkciója a képzés*

- A munkaerőpiaci előrejelzések bizonytalansága
- Egyetemek képzési profilja a hagyományos rendszerben nehezen változtatható, piacosítható
- Állami szerepvállalás különösen fizetőképes háztartások és piaci szereplők hiányában nem pótolható
- Területileg differenciáltan jelentkezik: a fővárosi, illetve a fejlettebb térségekben a piac több szerepet tud vállalni, míg a periférikus térségekben az állam szerepvállalása jelentősebb kell, hogy maradjon.
- **Jelenlegi TREND: fővárosi kiemelt egyetemek privilegizálása!**
- ***Budapest-vidék, illetve a kevésbé fejlett térségek sajátosságai más-más beavatkozási pontokat igényelnek, és a fejlesztési célok hatásai is eltérőek lesznek.***

A felsőoktatás a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepciójában

b. Az egyetemek *innovációban játszott szerepe meghatározó (második funkció),*

- az egyetemek innovációs szerepvállalásáról meglepően kevés szó esik.
- Budapest kiemelt kezelése/ Nyugat-Dunántúl+Észak-Magyarország megerősítése K+FI tekintetében
- Koncepció nem szól a jelentős innovációs teljesítménnyel rendelkező vidéki egyetemek innovációs transzferének támogatásáról, abban az esetben, ha a helyi gazdaság hátrányos helyzetéből fakadóan (a perifériákon) az egyetemek K+F vállalati együttműködése akadályokba ütközik („az egyetemek, mint sivatagi katedrálisok”).
- Az ország fejletlenebb régióiban az innovációs központok egyértelműen az egyetemekhez kötődnek. (fejlettebb régiókban gyengébb egyetemi K+F tradíciók)
- Országos léptékben is alacsony a magyar K+F kritikus tömege (2008-ban az Oxford University K+F ráfordításaival volt azonos méretű)

A felsőoktatás a Nemzeti Fejlesztés 2030 koncepciójában

c. Hatékonyság: fővárosi vs. vidéki felsőoktatás

- a felsőoktatás gazdaságfejlesztő, területi felzárkóztatásban játszott szerepe
- A fejlett térségekben a fejlesztés (Budapest) nagyobb valószínűséggel eredményez hatékonyságnövekedést, addig a vidéki térségek egy részében a felsőoktatás leépülésének tovaryűrűző gazdasági-társalmi hatásai erősödnek fel.
- Budapest nemzetközi szerepének erősítése mellett kevés szó esik a *főváros-vidék szakadék* mélyüléséről,
- A felsőoktatási intézmények által ellátott speciális feladatkörök/funkciók meghatározásánál az intézmény által ellátott ágazati, illetve a helyi és térségi jelentőségű speciális, képzési (speciális szakképzés), fejlesztési (zöld gazdaság, környezetvédelmi tanácsadás) és társadalompolitikai feladatokat (pl. romaképzés, szociális munkásképzés) is egyaránt figyelembe kell venni.

Összefoglalás

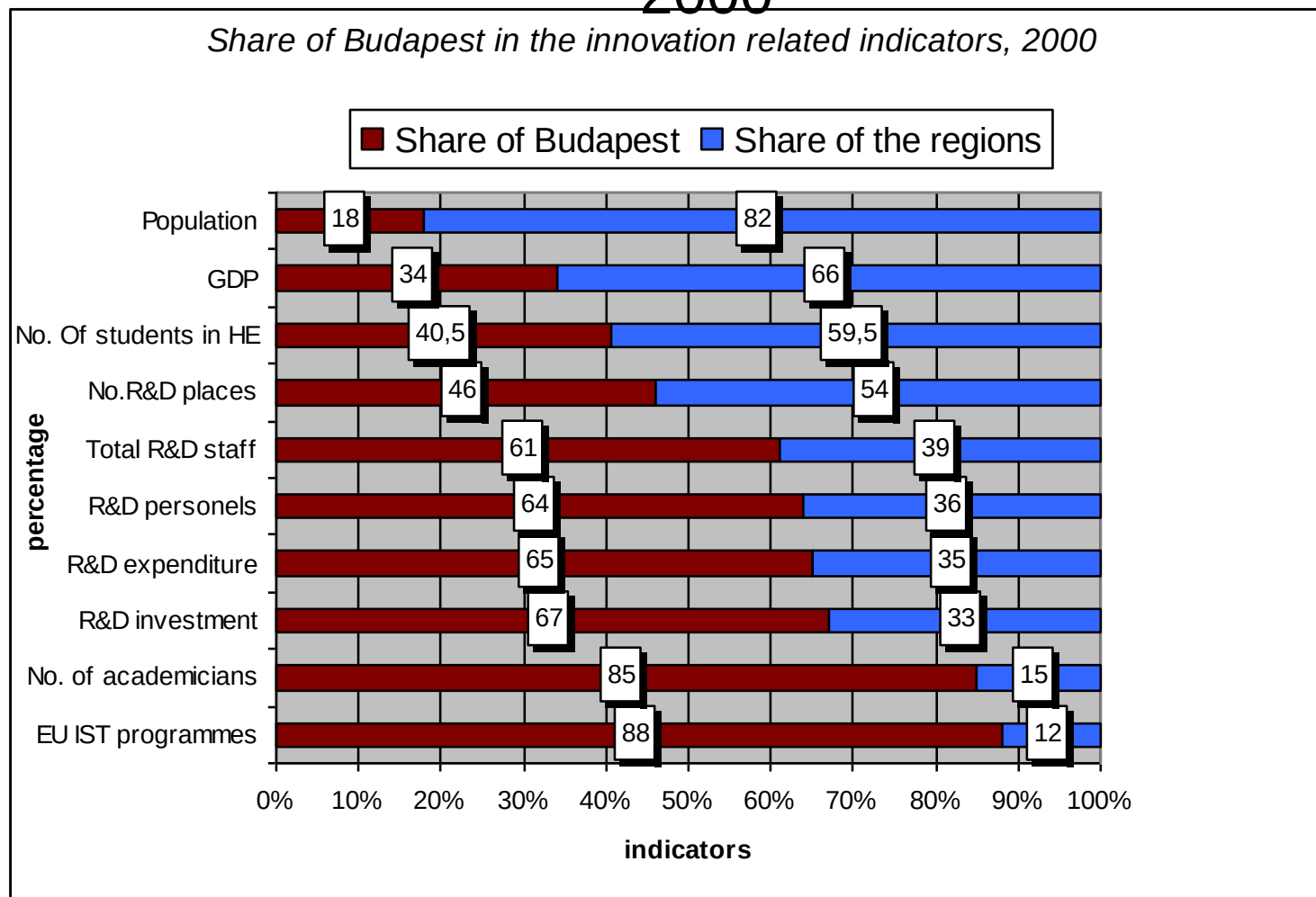
- A KKE-ben a központilag vezérelt innovációs politikák és a költségvetési korlátok miatt a vidéki régiók egyetemeinek egészen más lehetőségei vannak mint magrégióknak
 - Gyenge regionális innovációs rendszerek, a kritikus tömeg hiánya a K+F-ben
- Az egyetemek harmadik/negyedik funkciója (missziója) és regionális szerepvállalása még nem vált stratégiai iránnyá a régió egyetemei körében
- Fáziskésés: még mindig a tömegképzés és a kutatóegyetemmé válás a fő gondolkodási irány
- A társadalmi és szervezeti innováció felértékelődése
- Külső és belső kényszerek miatt elkerülhetetlen az új funkciók tudatosítása, egyetemi stratégiákba integrálása
- A régió, ill. a helyi társadalom iránt elkötelezett szolgáltatóegyetem koncepciójának kidolgozása (Ftv.)

Köszönöm a figyelmüket

A kormány *Tudománypolitikai Stratégiája* (2013)

- A K+F+I rendszer gyenge pontjai:
 - közsféra kutatóhelyeinek a szerepe továbbra is meghatározó;
 - alacsony kritikus tömeg a K+F foglalkoztatotti létszámában és finanszírozásában egyaránt (Egy kutatóra az MTA hálózatában 20 ezer USD; a lengyel akadémiaéban 42 ezer USD, míg a német közfinanszírozású nem egyetemi kutatóhálózatban 95 ezer USD jutott 2011-ben);
 - Budapest túlsúlya
 - A felsőoktatási szektor alulfinanszírozottsága (04% a GDP-nek).
- A konvergencia régiókban az uniós és/vagy a közvetlen állami szerepvállalás továbbra is elengedhetetlen

Budapest-vidék szakadék: K+F indikátorok tekintetében, 2000



K+F ráfordítás (2011): Budapest = 60%; (2011): K+F foglalkoztatott Budapest = 62%; KTIA támogatás (2004-11): Budapest = 61%

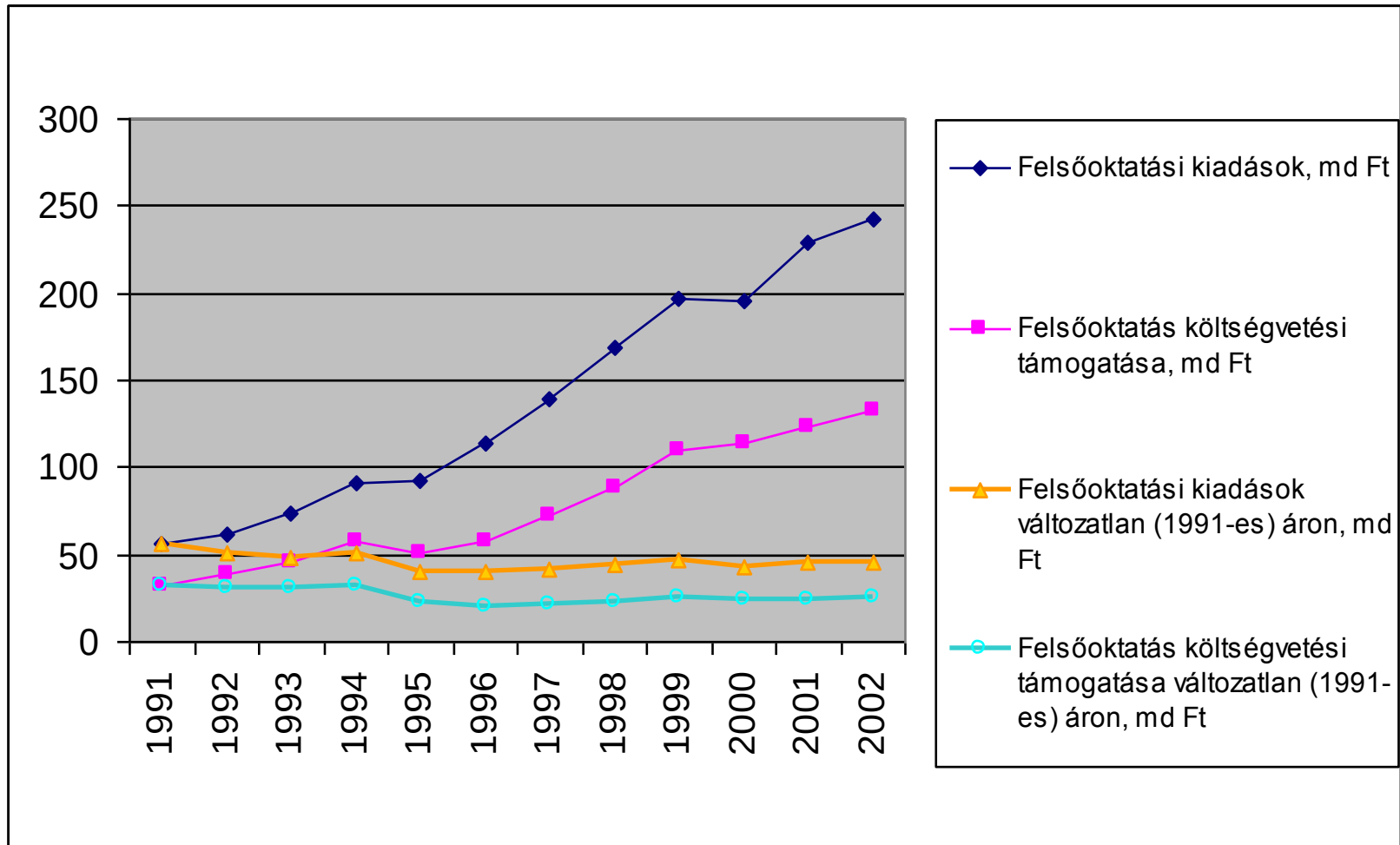
*Széll Kálmán **Plan**:
a költségvetési támogatások csökkentése (Mrd Ft)*

	2011	2012	2013	2014	Total
Összes csökkentés	12	550	902	902	2366
Ebből felsőoktatás					
jelenlegi támogatás					189
csökkentés	0	12	38	38	- 88?
					- 46%

A felsőoktatás részesedése a hazai GDP-ből ~ **0,9%**.
A Széll Kálmán Terv elvonásaiból a felsőoktatásra hárul ~ **8%**!
Az elvonás a felsőoktatás jelenlegi támogatásának ~ **46%-a**!

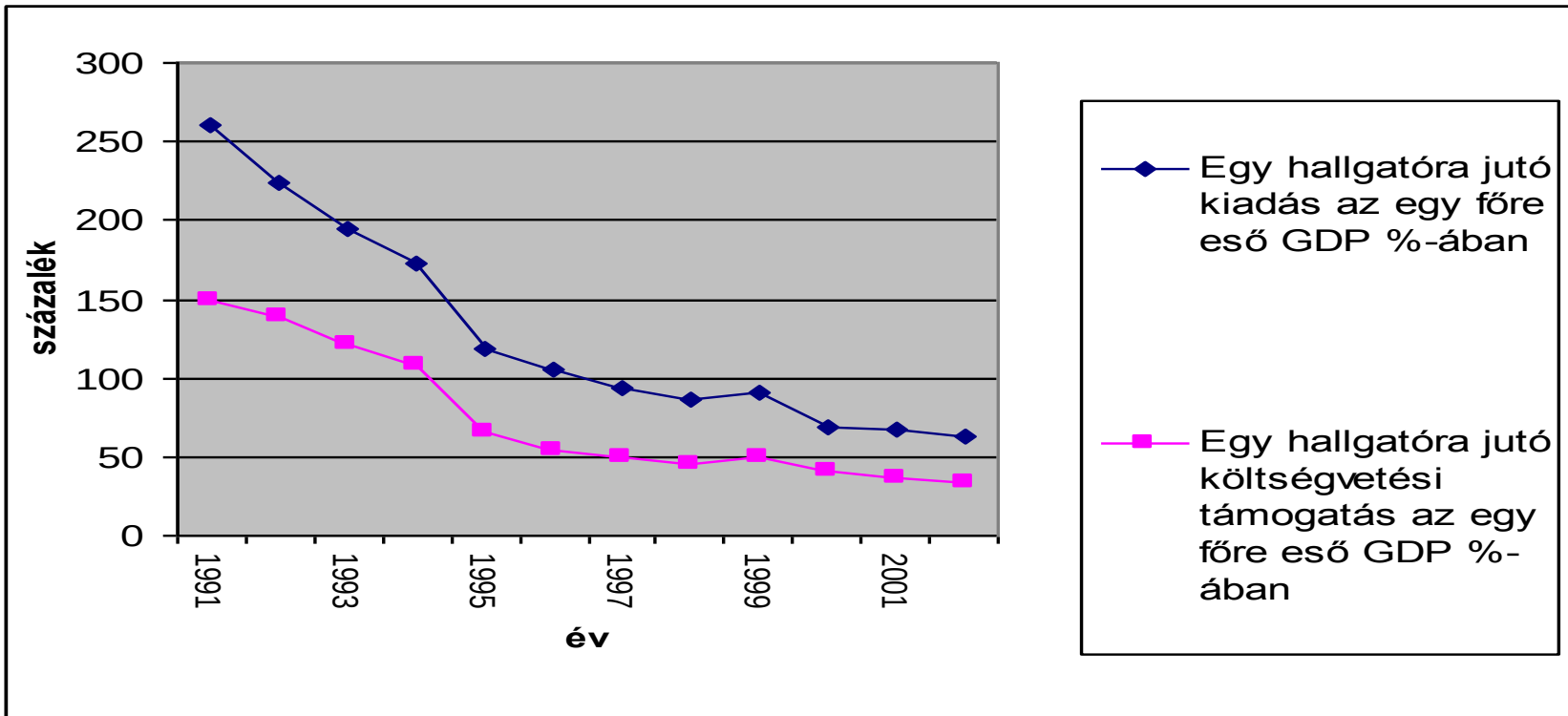
Alulfinanszírozottság 1.

Felsőoktatási kiadások és a felsőoktatás költségvetési támogatása, folyó és összeghasonlító áron (1991–2002)



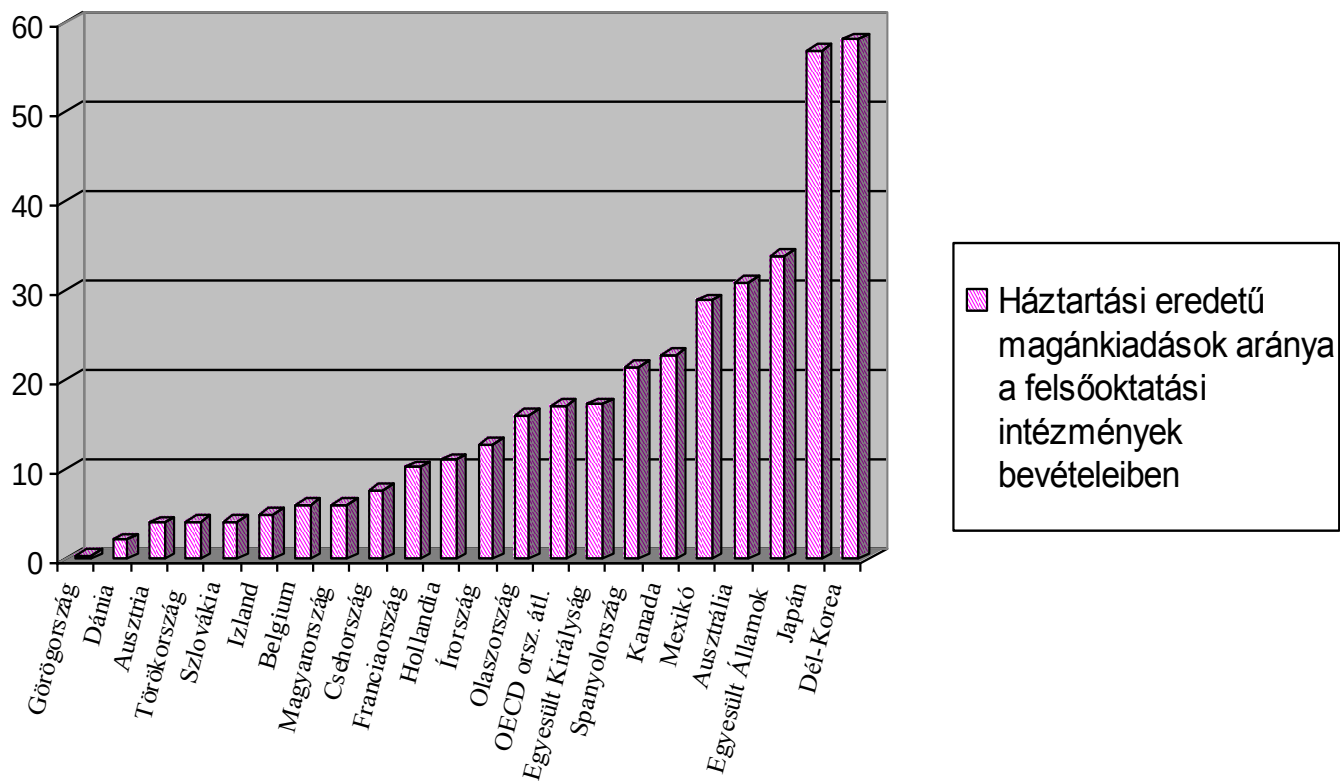
Alulfinanszírozottság 3.

Egy egyenértékes hallgatóra jutó felsőoktatási kiadás és támogatás az egy főre eső GDP százalékában, 1991-2002



- AIFSZ, főiskolai és egyetemi szintű képzés, szakirányú továbbképzés és doktori képzés hallgatói együtt. Az egyes naptári évekre vonatkozó létszámot az adott évben befejeződő és kezdődő tanévek kezdőlétszámainak átlagával közelítjük!
- A nappali egyenértékes létszámok meghatározáshoz használt súlyozás: nappali tagozatos hallgatók súlya 1; esti, levelező és távoktatási hallgatók súlya 0,3.

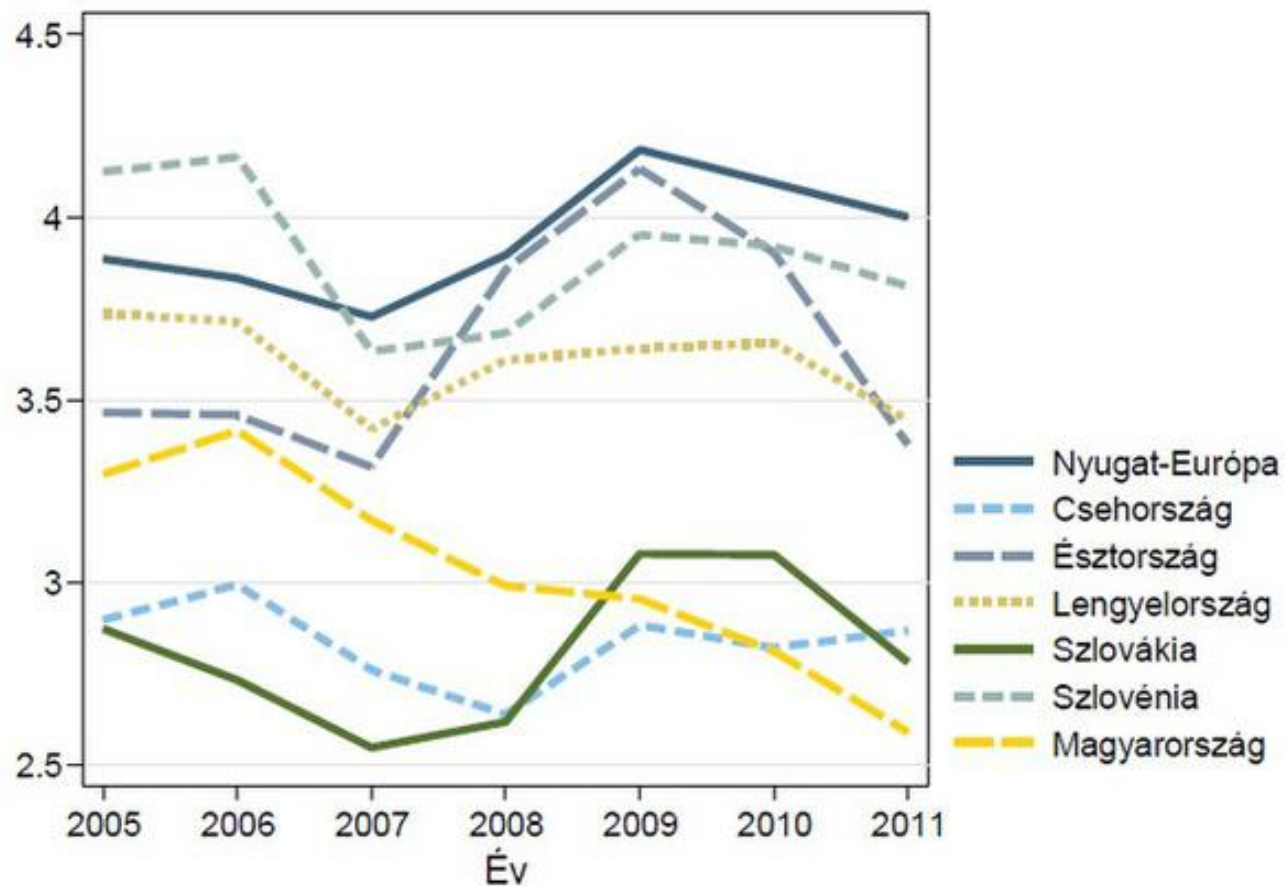
Háztartási eredetű magánkiadások aránya a felsőoktatási intézmények bevételeiben



Magyarország az első ábrán a 9-edik, a másodikon pedig a 8-adik volt 26 országból a magánforrások arányát tekintve, az OECD átlaga felett.

A háztartási eredetű magánforrások arányát tekintve viszont csak a 14-edik 21 országból, messze az OECD átlaga alatti aránnyal!!!

B1.3.2. ábra Az iskolai kiadások a GDP százalékában nemzetközi összehasonlításban, 2005–2011



Number of tertiary education students, 2013 (thousands)

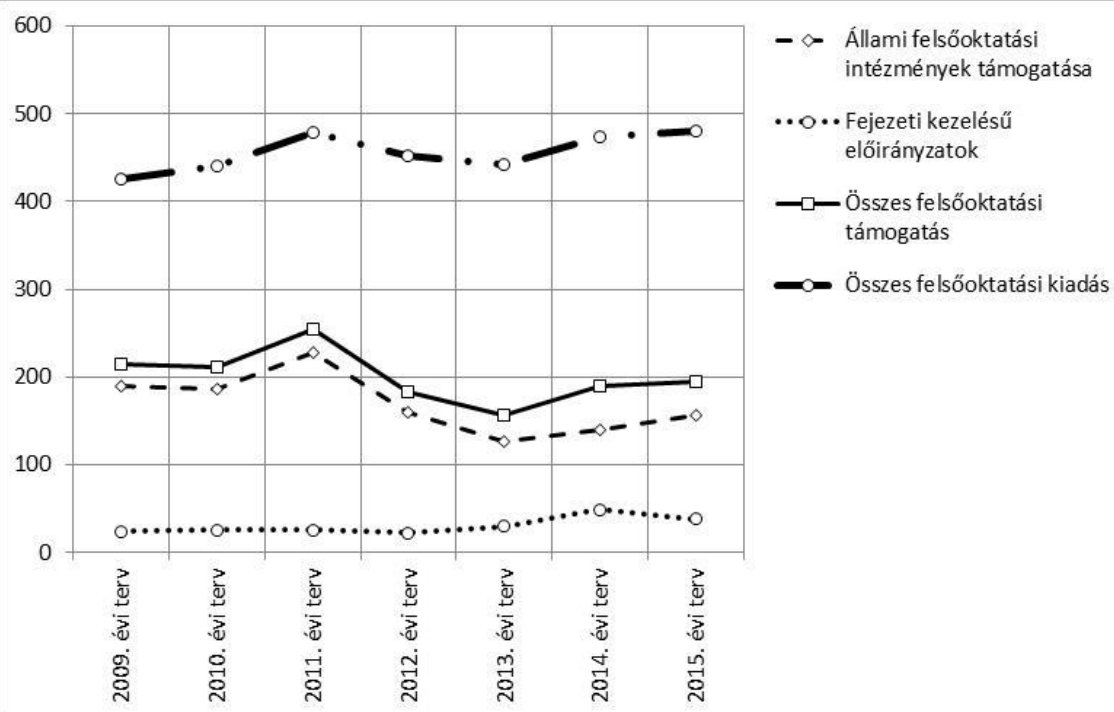
	Tertiary total			Short-cycle tertiary			Bachelor's or equivalent			Master's or equivalent			Doctoral or equivalent		
	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female
EU-28 (*)	19 632.3	8 969.1	10 663.2	1 475.4	688.2	787.3	11 913.5	5 541.8	6 371.6	5 507.4	2 344.6	3 162.7	736.0	394.5	341.5
Belgium	488.5	216.3	272.2	24.1	9.2	15.0	364.2	160.2	204.0	85.6	39.0	46.5	14.6	8.0	6.6
Bulgaria	284.0	129.1	154.9	—	—	—	195.6	91.9	103.8	83.0	34.6	48.4	5.4	2.6	2.7
Czech Republic	427.4	182.0	245.4	1.0	0.4	0.6	267.7	115.3	152.4	133.5	52.2	81.3	25.2	14.2	11.0
Denmark	291.1	125.5	165.7	31.7	16.2	15.5	182.3	75.3	107.0	67.5	29.1	38.4	9.6	4.8	4.8
Germany	2 780.0	1 469.9	1 310.1	0.5	0.1	0.4	1 635.9	913.3	722.6	930.4	429.7	500.6	213.2	126.8	86.4
Estonia	64.8	26.9	37.9	—	—	—	44.8	19.5	25.3	17.0	6.2	10.8	3.0	1.3	1.8
Ireland	199.4	98.8	100.6	41.6	24.4	17.3	121.2	56.9	64.3	28.4	13.4	15.0	8.2	4.1	4.1
Greece	659.3	337.7	321.6	—	—	—	588.2	305.4	282.8	48.1	20.2	27.9	23.0	12.1	10.9
Spain	1 969.4	914.8	1 054.6	346.4	174.5	171.9	1 085.0	497.5	587.5	514.4	230.5	283.8	23.7	12.3	11.4
France	2 338.1	1 062.6	1 275.6	504.9	251.6	253.3	931.7	387.2	544.6	832.0	387.1	444.9	69.5	36.7	32.8
Croatia (*)	164.6	71.7	92.9	—	—	—	102.8	48.2	54.6	58.2	21.9	36.3	3.6	1.7	2.0
Italy	1 872.7	804.1	1 068.5	2.5	1.9	0.6	1 108.3	497.2	611.1	727.0	288.1	438.9	34.9	16.9	18.0
Cyprus	32.0	14.3	17.7	3.3	1.4	1.9	20.0	9.5	10.5	7.9	3.0	4.9	0.8	0.4	0.5
Latvia	94.5	38.7	55.7	17.3	7.0	10.3	63.3	26.4	36.9	11.3	4.2	7.1	2.5	1.1	1.4
Lithuania	159.7	66.4	93.2	—	—	—	124.5	54.4	70.1	32.5	10.9	21.6	2.7	1.1	1.6
Luxembourg	6.6	3.2	3.4	0.3	0.1	0.2	3.4	1.7	1.7	2.4	1.2	1.2	0.5	0.3	0.2
Hungary	359.0	160.9	198.1	37.0	13.5	23.5	237.6	110.7	127.0	77.0	32.9	44.1	7.3	3.8	3.6
Malta	12.6	5.6	7.0	2.5	1.1	1.3	6.9	3.0	3.9	3.1	1.4	1.7	0.1	0.0	0.0
Netherlands	674.8	327.1	347.7	5.3	3.0	2.3	558.5	272.7	285.7	97.3	44.5	52.9	13.6	6.9	6.8
Austria	422.8	196.8	225.9	76.8	35.6	41.2	180.2	84.5	95.7	140.1	63.2	76.9	25.7	13.6	12.1
Poland	1 902.7	764.6	1 138.1	10.9	2.0	8.9	1 266.5	542.7	723.8	583.0	200.0	383.0	42.3	19.8	22.5
Portugal	371.0	173.7	197.3	—	—	—	231.5	107.5	124.1	120.0	57.2	62.8	19.5	9.1	10.4
Romania	618.2	284.9	333.2	—	—	—	409.6	199.1	210.5	187.2	75.0	112.2	21.4	10.8	10.5
Slovenia	97.7	41.5	56.2	13.4	7.6	5.8	54.9	23.0	31.9	25.8	9.2	16.6	3.6	1.7	1.9
Slovakia	209.5	84.5	125.0	2.9	0.9	1.9	120.8	49.7	71.1	74.9	28.2	46.7	11.0	5.7	5.2
Finland	309.0	143.1	165.9	0.1	0.1	0.0	228.3	109.1	119.2	60.1	24.1	36.0	20.6	9.9	10.7
Sweden	436.6	176.0	260.6	26.0	13.1	12.9	253.0	93.2	159.8	136.1	58.6	77.4	21.5	11.0	10.5
United Kingdom	2 386.2	1 048.0	1 338.2	326.8	124.5	202.3	1 526.7	686.7	840.0	423.6	178.9	244.7	109.1	58.0	51.1
Iceland	19.1	7.2	11.9	0.5	0.2	0.2	13.8	5.4	8.4	4.4	1.4	3.0	0.5	0.2	0.3
Liechtenstein	0.8	0.6	0.3	—	—	—	0.5	0.4	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.0
Norway	255.4	105.2	150.2	9.8	7.3	2.5	181.9	69.8	112.2	56.3	24.5	31.8	7.4	3.6	3.8
Switzerland	279.8	141.3	138.5	10.8	4.5	6.3	186.3	94.7	91.7	60.0	29.6	30.4	22.7	12.5	10.2
FYR of Macedonia	60.7	27.6	33.1	—	—	—	56.9	25.9	31.0	3.6	1.6	2.0	0.2	0.1	0.1
Turkey	4 975.7	2 706.9	2 268.8	1 527.7	827.8	699.9	3 052.7	1 657.5	1 395.2	314.8	176.0	138.8	80.5	45.6	34.8

(*) Short-cycle tertiary education: excluding Croatia. Bachelor's or equivalent: includes short-cycle tertiary education for Croatia.

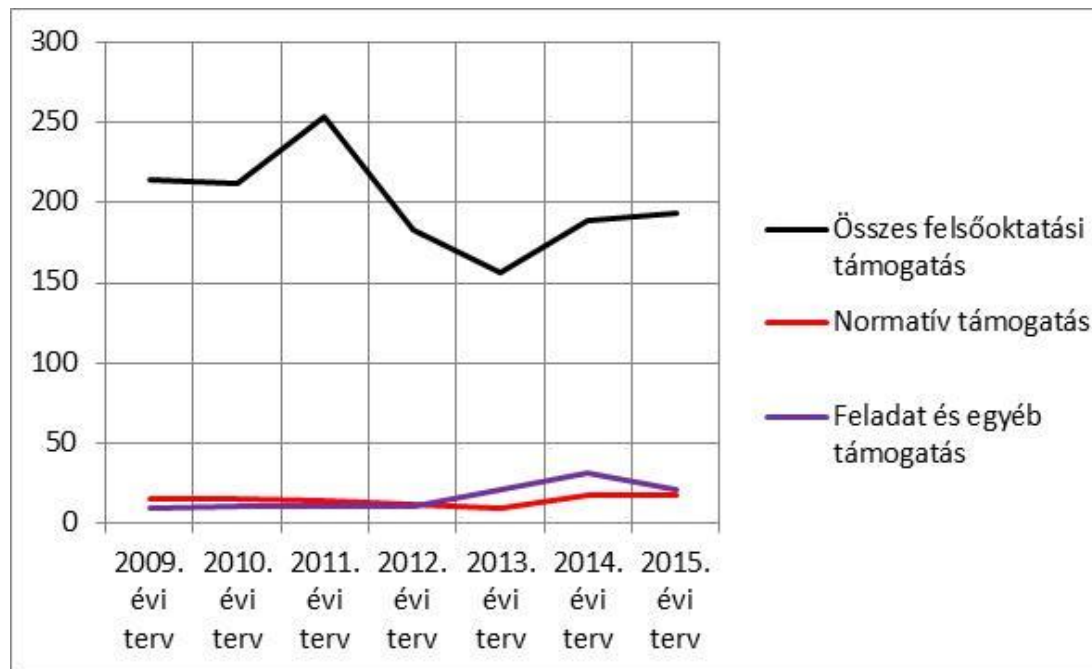
(*) Bachelor's or equivalent: includes short-cycle tertiary education.

Source: Eurostat (online data code: educ_uoe_ent01)

A felsőoktatás költségvetési terveinek főbb elemei 2009-2015

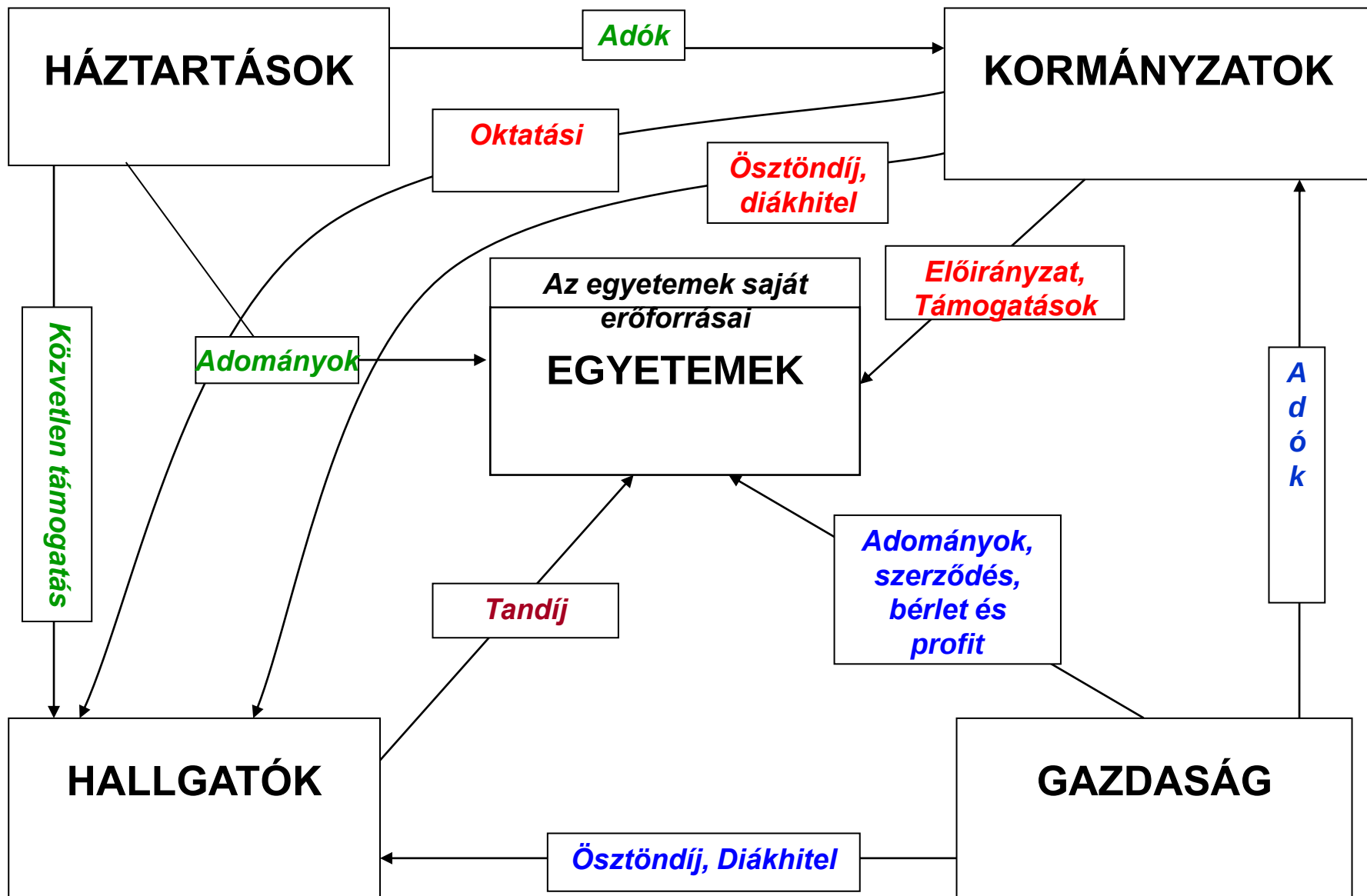


a felsőoktatás összes **támogatásának 2013-as jelentős csökkentése**, amit ugyan **2014-től valamennyi emelés (6 md Ft és nem 17) követ**, azonban azt követően **sem éri el a 2009-es szintet** a tervezett támogatás összege.



Az **állami támogatás egyre nagyobb része fejezeti kezelésű előirányzatba kerül**, s egyre kisebb része intézményi tervezett támogatás, ami erősíti az **elosztás önkényét**, s az **intézményi kiszolgáltatottságot**

Felsőoktatás finanszírozás modellje az USA-ban



UNIVERSITY of



• 1817 •

M I C H I G A N

THIS FLAG CARRIED ABOARD APOLLO 15 DURING THE FIRST EXTENDED
SCIENTIFIC EXPLORATION OF THE MOON. JULY 26 — AUGUST 7, 1971

Financing the University



THIS FLAG CARRIED ABOARD APOLLO 15 DURING THE FIRST EXTENDED SCIENTIFIC EXPLORATION OF THE MOON. JULY 26 — AUGUST 7, 1971

**U of M
Academic Programs**
\$1,959 M

\$421 M

\$569 M

\$602 M

\$267 M

\$1,357 M

**State
Support**

**Tuition
& Fees**

**Federal
Support**

**Gifts &
Endowment**

**Auxiliary
Activities**

- Operating Approp
- Capital Outlay

Tuition
Instate (33%)
Outstate (67%)

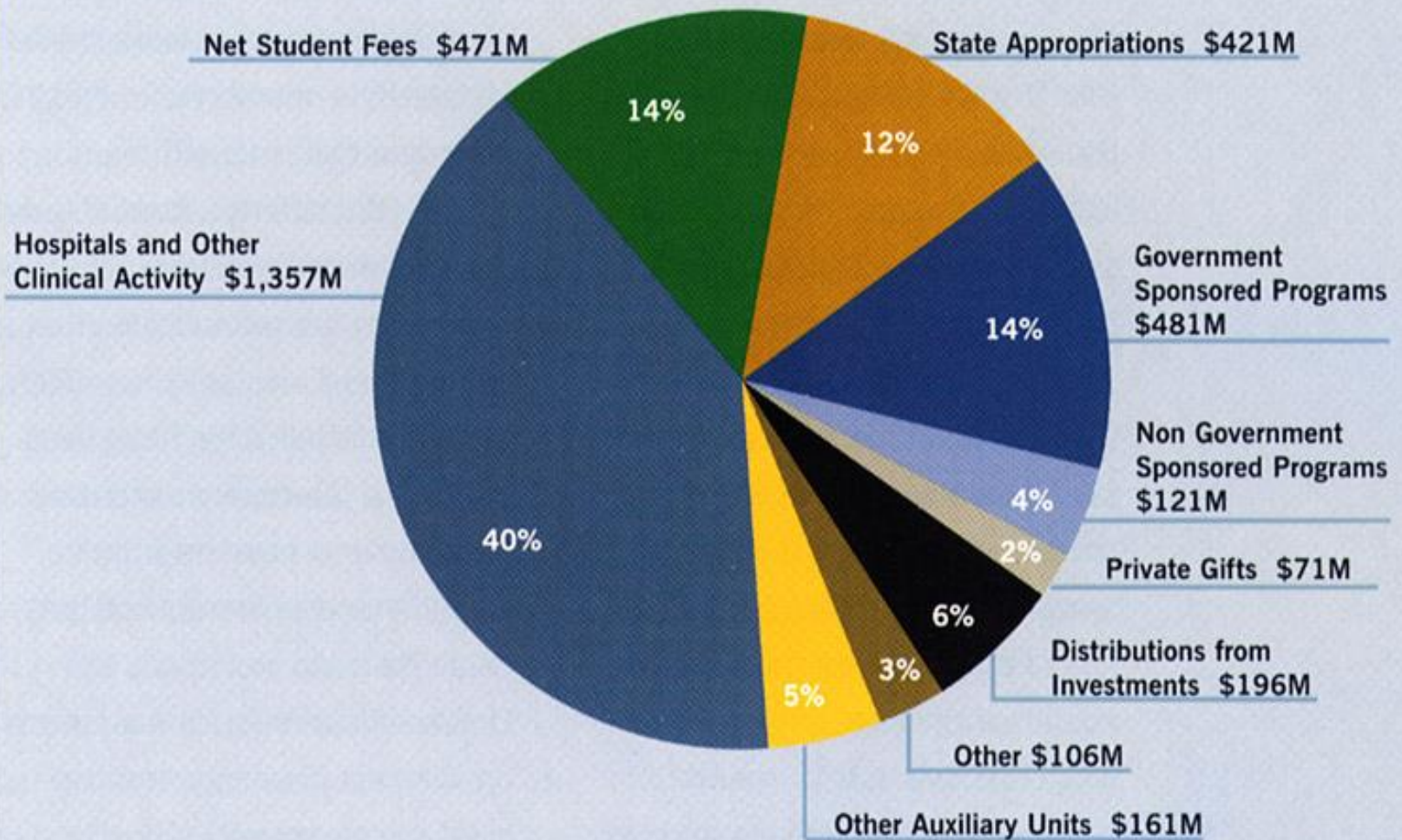
- R&D
- Student Aid

- Gifts
- Endowment
Income

- U Hospitals
- Housing
- Intercollegiate
Athletics

OPERATING ACTIVITIES

Total Revenues: \$3,385 million



**OPERATING ACTIVITIES
EXCLUDING HOSPITALS AND
OTHER SIMILAR ACTIVITIES**
Total Revenues: \$1,959 million

